

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο αποτελέστηκε από τους: Θ. Κουτσικόπουλο, Κ. Νάτση και Ι. Σαντοριναίο, με τέταρτο μέλος, σύμφωνα με τον κανονισμό, τον Εφορο του Τμήματος Αθηνών Μ. Δέφνερ.

Σχετικά με τις αναρριχητικές σχολές του Ε.Ο.Σ. δημοσιεύθηκαν από τον Θάνο Κουτσικόπουλο στην επετηρίδα «Το Βουνό - 1946», σ. 171-172, τα εξής :

«Αναρριχητική σχολή Τουρκοβουνίων. Από το 1942 άρχισαν να γίνονται αναρριχητικές ασκήσεις σε βράχο στα Τουρκοβούνια. Οι ασκήσεις αυτές, με την επίβλεψη παλαιότερων μελών, συστηματοποιήθηκαν περισσότερο με τις πρακτικές ασκήσεις του σχετικού μαθήματος της Ορειβατικής Σχολής Αθηνών και κυρίως με την ίδρυση της Ομάδος Αναρριχητών. Η σχετική εξάσκηση εξακολούθησε τακτικά κάθε άνοιξη και φθινόπωρο, ένα απόγευμα την εβδομάδα....

Οι αναρριχήσεις στις σχολές της ομάδας γίνονται σε μια κάθετη, βορεινή πλαγιά των Τουρκοβουνίων, που βρίσκεται στα δεξιά του δρόμου από το Γαλάτσι στο Ψυχικό και που απέχει μόλις 15' από το Γαλάτσι (σταθμός λεωφορείου). Η πλαγιά έχει υψομετρική διαφορά 30 μέτρων γκρεμού και είναι σχεδόν κάθετη. Παρουσιάζει πολλά προσόντα για αναρριχητικό πεδίο ασκήσεων, στερεό βράχο και ποικιλία διαδρομών. Έγιναν 6 διαδρομές, με δυσκολίες 1ου - 4ου βαθμού....».

Επίσης αρκετά ενδιαφέροντα δημοσιεύθηκαν στο παρακάτω άρθρο του Μιχάλη Δέφνερ, στο περιοδικό «Το Βουνό», τ. 90, Νοέμ. 1945, σ. 40-42 :

«Το Άρμα της Πάρνηθας, αναρριχητικό πεδίο». Σύμφωνα με τις σημερινές αντιλήψεις για την ορειβασία, ορειβασία δεν είναι το απλό περπάτημα στο βουνό, αλλά η ανάβαση σε κορφές και πλαγιές του βουνού και κυρίως από μεριές που παρουσιάζουν ορειβατικές τεχνικές δυσκολίες και που για να υπερικηθούνε χρειάζονται ωρισμένες τεχνικές γνώσεις και ικανότητες. Με την αναρρίχηση (τεχνική του βράχου) την άνοιξη και το φθινόπωρο και με το σκι μαζί με την τεχνική του πάγου τον χειμώνα, κατακτώνται οι δύσκολες κορφές των βουνών του τόπου μας και μόνον εκείνος ο ορειβάτης που κατέχει την τεχνική του βράχου, του πάγου και του ορειβατικού σκι δίκαια φέρνει τον τίτλο του ορειβάτη. Στις χειμωνιάτικες αναβάσεις και ιδίως στο σκι, έχει δοθή στην Ελλάδα η απαιτούμενη σημασία και σήμερα υπάρχουνε αρκετοί ορειβάτες χιονοδρόμοι και μόνο λίγες από τις σημαντικές κορφές των ελληνικών βουνών δεν έχουνε πατηθή τον χειμώνα από Έλληνες χιονοδρόμους.

Με την αναρρίχηση όμως δεν συμβαίνει το ίδιο. Όσες δύσκολες αναρριχήσεις έχουν γίνει στον τόπο μας οφείλονται σε ξένους και μονάχα ένας Έλληνας τους ακολούθησε. Και υπάρχουνε ακόμα πολλές παρθένες πλαγιές και αρκετές κορφές που περιμένουν τους αναρριχητές τους. Παράλληλα με τις μεγάλες, τεχνικώς δύσκολες αναβάσεις, θα πρέπει να δημιουργηθούνε και αναρριχητικά πεδία, κοντά στις έδρες των Τμημάτων του Ε.Ο.Σ., κατάλληλα για την προπόνηση και εκμάθηση της αναρρίχησης...

Έτσι και στην Πάρνηθα ακόμα, το πιο ήμερο βουνό της Ελλάδας μας, υπάρχει μια γωνιά που είναι μικρογραφία μεγάλου άγριου βουνού. Είναι η περιοχή ανάμεσα στη Μονή Κλειστών και τη σπηλιά Πανός με το Άρμα και με την άγρια και απότομη χαράδρα της Γκούρας, που η κατάβαση ή η ανάβασή της δίκαια θεωρείται μια από τις ωραιότερες και τεχνικώτερες ορειβατικές διαδρομές.

Το Άρμα με την απότομη πλαγιά του προς την χαράδρα της Γκούρας, που

έχει υψομετρική διαφορά αρκετές εκατοντάδες μέτρα, είναι ένα ιδεώδες μέρος για την εξάσκηση της αναρρίχησης. Η ομάδα αναρριχητών του Ε.Ο.Σ. Αθηνών που ιδρύθηκε το 1943 περιώρισε κατά την Κατοχή τα μαθήματά της σε μια ιδεώδη αλλά μικρή κάθετη πλαγιά (30 μέτρα υψομ. διαφορά) στα Τουρκοβούνια (κοντά στο Γαλάτσι) γιατί δεν μπορούσε να πάει στο Άρμα για το σκοπό αυτό. Μετά όμως την Απελευθέρωση, άρχισε να μελετάει συστηματικά το Άρμα, με την πρόβλεψη να γίνει αυτό, το μελλοντικό κέντρο εκπαίδευσης. Παλαιότερα είχαν γίνει στο Άρμα λίγες μόνο αναρρίχσεις όπως π.χ. από την πηγή Συκιά στη σπηλιά Σαρρή από μιά μικρή ομάδα, από την Μονή Κλειστών στην κορυφή του Άρματος από τον εύκολο αναρριχητικό δρόμο.

Τον Σεπτέμβριον του 1943, έγινε η πανηγυρική έναρξη των εκδρομών της Ομάδας Αναρριχητών με συμμετοχή 28 ορειβατών με ανάβαση στην κορυφή του Άρματος από τον εύκολο (1ου βαθμού) αναρριχητικό δρόμο. Η διαδρομή αυτή είναι αρκετά γνωστή, είχε γίνει και παλαιότερα. Ξεκινάει από τη Μονή Κλειστών, ανάμεσα από τα λίγα πεύκα που μείνανε και προχωρεί επάνω στη δεξιά (κατεβαίνοντας) πλαγιά της χαράδρας της Γκούρας και φτάνει σε ένα εύκολο πέρασμα, μια πλατεία χαράδρωση (αναρρίχηση 1ου βαθμού) που οδηγεί στην κορυφογραμμή λίγο πριν από το νοτιότερο άκρο του κάθετου στεφανιού της μεγάλης κορυφής. Από κει συνεχίζει κορυφογραμμή προς την ψηλότερη κορυφή (867 μ.).

Η Ομάδα Αναρριχητών, εκτός από άλλες διαδρομές που μελετάει, θέλησε να δημιουργήσει και μια ανάβαση από την πηγή Συκιά, που είναι στην πλαγιά της Κιάφα Πίνι σχεδόν μέσα στη χαράδρα της Γκούρας, κατ' ευθείαν στην κορυφή περνώντας από τη σπηλιά Σαρρή. Στις 16 Σεπτεμβρίου 1945, δύο μέλη της ομάδας αναρριχητών επέτυχαν τούτο με τη διαδρομή: Πηγή Συκιά - χαράδρα Γκούρας - ανάβαση μιάς σάρας - ανάβαση μιας μικρής πλάκας (2ος βαθμός) - ανάβαση μιας σάρας - ανάβαση μιας πλάκας (3ος εύκολος βαθμός) και ύστερα με εύκολη αναρρίχηση (1ου βαθμού) στη σπηλιά Σαρρή. Πορ. 35'. Έως εδώ η διαδρομή έχει ξαναγίνει μια φορά και ήταν γνωστή. Η σπηλιά Σαρρή δεν παρουσιάζει σπηλαιολογικό ενδιαφέρον αλλά μόνο αναρριχητικό και βρίσκεται σε μιά εξαιρετικής ομορφιάς ορεινή τοποθεσία απέναντι από την Κιάφα Πίνι. Η διαδρομή μετά τη σπηλιά συνεχίζει με μιά κατάβαση λίγων μέτρων προς τα ΝΔ, περνάει πλαγίως μια μικρή πλάκα (3ος βαθμός) και φτάνει στο βάθος μιας μικρής κατακόρυφης στενής χαράδρωσης απ' όπου συνεχίζει με εύκολη (2ος βαθμός) και διασκεδαστική αναρρίχηση ως τη σάρα που κατεβαίνει από το διάσελο, ανάμεσα στο μεγάλο και το μικρό Άρμα...».

Για τη δραστηριότητα στις σχολές στην περίοδο του 1946 διαβάζουμε τα εξής στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 10/97, Νοέμ. 1946, σ. 114 : «**Αναρριχητική Σχολή.** Η έναρξη της Αναρριχητικής Σχολής που ωργάνωσε για το φθινόπωρο η Ομάδα Αναρριχητών έγινε στα Τουρκοβούνια την Τρίτη 8 Οκτωβρίου. Τα μαθήματα και οι προπονήσεις θα γίνονται κάθε Τρίτη απόγευμα στα Τουρκοβούνια. Θα γίνουν αναρρίχσεις στο Άρμα, Φλαμπούρι και Πέτρα Βαρυμπόμπης».

Στο δε «Βουνό» Παράρτημα, τ. 17/104, Ιούν. 1947, σ. 37 διαβάζουμε : «**Αναρριχητική κίνηση.** Η κίνηση των αναρριχητών τους δύο τελευταίους μήνες ήταν αρκετά ζωηρή. Συνεχίστηκαν οι προπονήσεις της Ομάδος των Αναρριχητών στα Τουρκοβούνια, που γίνονται το απόγευμα, μια φορά την εβδομάδα. Έγιναν αναρρίχσεις από διάφορες σχοινοσυντροφίες στο Φλαμπούρι της Πάρνηθας.

Έγινε η διαδρομή Σβαμπ - Αλεξόπουλου για δεύτερη φορά, καθώς και νέα εύκολα και δύσκολα περάσματα. Στο Ξεροβούνι της Ευβοίας έγιναν εύκολες αναρριχήσεις στην ψηλότερή του κορυφή...».

Και στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 18/105, Ιουλ. 1947 σ. 47 διαβάζω: «**Ομάς Αναρριχητών.** Διακόπτεται η προπόνηση στην αναρρίχηση που γινότανε στα Τουρκοβούνια. Θα συνεχίσει το φθινόπωρο.

Στις 15 Ιουνίου έγιναν στο Άρμα της Πάρνηθας διάφορες αναρριχήσεις σε παλιούς και νέους δρόμους. Από δύο σχοινοσυντροφίες ξανάγινε η διαδρομή: Πηγή Συκιά - Σπηλιά Σαρρή - Κορυφή Άρματος. Το ζεύγος Πετροχειλού επέτυχε την ανάβαση στην κορυφογραμμή του Άρματος από μια νέα διαδρομή που είναι ανάμεσα στους δύο γνωστούς εύκολους αναρριχητικούς δρόμους που κι' αυτοί ξανάγιναν. Η δυσκολία της διαδρομής είναι 3ος δύσκολος βαθμός.

Για το φθινόπωρο προβλέπεται συστηματική προπόνηση και προσπάθειες για την κατ' ευθείαν ανάβαση στην κορυφή του Άρματος στο καθ' αυτό συγκρότημα της ψηλότερης κορυφής. Επίσης θα γίνουν και νέες διαδρομές στο Φλαμπούρι και στ' άλλα βουνά, εφ' όσον οι συνθήκες το επιτρέψουν».

Από τον Απρίλιο του 1948 και όλα τα επόμενα χρόνια, στη δράση της Ομάδας Αναρριχητών συμμετέχει, σαν τακτικό μέλος της πιά, ο γράφων (ύστερα από μια περίοδο συμμετοχής μου στις δραστηριότητές της σαν δόκιμου μέλους). Ακολούθησε η 40χρονη υπεύθυνη και αποφασιστική παρουσία μου στον αναρριχητικό χώρο κατ' αποκλειστικότητα, και οι επίμονες προσπάθειες και οι αγώνες μιας ζωής για την πρόοδο της αναρρίχησης στον τόπο μας, τόσο υπηρετώντας την ορειβασία και τους ορειβάτες (αναρριχητικές σχολές κ.λπ.) φυσικά, χωρίς καμιά αμοιβή, όσο ίσως και όταν σκαρφάλωνα στα βουνά για να ικανοποιήσω μια εσωτερική μου ανάγκη. Πιστεύω πως οι εμπειρίες που είναι φυσικό να έχω αποκτήσει από τα πιο πάνω, μου επιτρέπουν να γνωρίζω το θέμα που θα ασχοληθώ στο παρόν βιβλίο.

Σχόλια Ν. Νέζη

Εκτός από τα παραπάνω αναφερόμενα, έγιναν και τα εξής :

6-7/6/1948, αναρριχητικές ασκήσεις στη Βαράσοβα, από μέλη των Τμημάτων Αθηνών και Πατρών του Ε.Ο.Σ. («Το Βουνό» Παράρτημα, τ. 30-31/116-117, Ιουλ.-Αύγ. 1948, σ. 35-36).

24-10-1948, ασκήσεις αναρρίχησης στη Λουμπάρδα Αττικής, από μέλη του Ε.Ο.Σ.-Τμήμα Αθηνών («Το Βουνό» Παράρτημα, τ. 34-35/120-121, Νοέμ.-Δεκ. 1948, σ. 48).

15-5-1949, αναρριχητικές ασκήσεις στην Κακιά Θάλασσα Αττικής, από μέλη του Ε.Ο.Σ.-Τμήμα Αθηνών («Το Βουνό» Παράρτημα, τ. 39-41/125-127, Απρ.-Ιούν. 1949, σ. 20).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950 - 1952

Στην περίοδο 1950-1951 το ενδιαφέρον των αναρριχητών του Ε.Ο.Σ. Αθηνών συγκεντρώνεται στις διαδρομές προπόνησης μεγάλων βαθμών. Εγκαταλείπονται πλέον οι ασκήσεις στα Τουρκοβούνια και Βαρυμπόπη και η δραστηριότητα των μελών συγκεντρώνεται κυρίως προς το Άρμα και το Φλαμπούρι. Μια πυρετώδης κίνηση παρατηρείται τα χρόνια αυτά στις δύο υψηλές σχολές.

Οι αναρριχητές που ασχολούμαστε μ' αυτές διαθέτουμε εκεί όλα τα Σαββατοκύριακά μας όχι μόνο της θερινής αλλά και της χειμερινής περιόδου. Σαν βάση για το Άρμα (διανυκτερεύσεις κλπ.) χρησιμοποιούμε τα κελιά της Μονής Κλειστών, ενώ για το Φλαμπούρι, μας έχει παραχωρηθεί, όπως και τα παλιά χρόνια, το κτήμα του Παράσχη που είναι πια ακατοίκητο, κοντά στις σημερινές παιδικές κατασκηνώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Στο μεταξύ συνεχίζεται και η στρατολογία καινούργιων αναρριχητών. Εκπαιδευτές της σχολής την περίοδο 1950-1951 είναι οι Γκ. Πολυκράτης και Ν. Δαμίας. Ο πρώτος, τον επόμενο χρόνο (Ιούλιος 1952) εγκατέλειψε την Ελλάδα για να εγκατασταθεί μόνιμα πια στο εξωτερικό. Σχετικά με τη δράση της Αναρριχητικής Ομάδας την περίοδο αυτή, διαβάζουμε στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 52-53/138-139, Μάιος-Ιούνιος 1950, σ. 37 :

«Ομάς Αναρριχητών. Η νέα Διοικούσα Επιτροπή. Κατά τη Γεν. Συνέλευσι των μελών της ομάδος που έγινε στις 2 Μαΐου 1950 ενεκρίθη η εγγραφή πέντε νέων μελών και εξελέγη η νέα Δ.Ε. Αυτήν την αποτελούν οι κ.κ. Στ. Πίσσαλας (έφορος Ομάδος), Γοδ. Πολυκράτης και Ανδρ. Τσεκούρας και ο Έφορος του Τμήματος κ. Αβρ. Χούρσογλου».

«Αναρριχήσεις στο Άρμα. Στις 19, 26 Μαρτίου, 2, 9, 16 Απριλίου και 1, 2 Μαΐου, τα μέλη της ομάδος Γ. Πολυκράτης και Ν. Δαμίας, μαζί με άλλους ορειβάτες έκαναν διάφορες ενδιαφέρουσες αναρριχήσεις στην περιοχή του Άρματος της Πάρνηθος. Η πλέον ενδιαφέρουσα και δύσκολη αναρριχή έγινε στο κύριο συγκρότημα της κορυφής, στον κάθετο τοίχο (υψομ. διαφοράς 110 μέτρων) που είναι κάτω από την κορυφή. Η αναρριχήση αυτή έγινε από την σχοινοσυντροφιά Γ. Πολυκράτη - Ν. Δαμιά, διήρκησε 7 ώρες και εχρειάσθηκαν για τη διαδρομή 30 καρφιά. Η δυσκολία της διαδρομής είναι γενικώς 4ου βαθμού, παρουσιάζει όμως και μια μικρή περιοχή 5ου και 6ου βαθμού η οποία υπερνικήθηκε με τη νέα τεχνική του *rip-onage*....».

Απ' ότι θυμάμαι, τα δρώντα μέλη της Ομάδος Αναρριχητών, το 1950 ήταν τα εξής (με αλφαβητική σειρά) : Καίσαρ Αλεξόπουλος, Στέλιος Βασιλόπουλος, Νίκος Δαμίας, Μιχάλης Δέφνερ, Δημήτρης Κυριακού, Σωκράτης Λέκκας, Θεόδωρος Μακρής, Γιώργος Μαρτζούκος, Γιώργος Μιχαηλίδης, Άννα Πετροχειλού, Ιωάννης Πετρόχειλος, Σταύρος Πίσσαλας, Γοδεφρίγος Πολυκράτης και Ανδρέας Τσεκούρας (αναφέρω μόνο τα δρώντα μέλη γιατί μέσα στον κατάλογο των τακτικών μελών της Ομάδας Αναρριχητών βρέθηκαν γραμμένα, άγνωστο πώς, και μερικά διοικητικά στελέχη του Κεντρικού Συμβουλίου κλπ., μη αναρριχητές).

Όσον αφορά στις αναρριχήσεις βράχου στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο 1950-1951, αυτές ήταν : Μία αναρριχήση το 1950 στη ΒΑ ορθο-

πλαγιά του Γεροντόβραχου Παρνασσού (Γ. Πολυκράτης - Ν. Δαμίας - Κ. Αλεξόπουλος, 30/6/50) και μία στα Βαρδούσια (Γ. Πολυκράτης - Γ. Μιχαηλίδης - Στ. Βασιλόπουλος, 28/4/51). Σχετικά με αυτές τις διαδρομές δημοσιεύθηκαν τα εξής :

1. Στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 54-55/140-141, Ιούλ.-Αύγ. 1950, σ. 44.

«Αναρριχήσεις στον Παρνασσό. Η Ομάς Αναρριχητών του Τμήματος Αθηνών, ύστερα από τις διάφορες και δύσκολες αναρριχήσεις που έκανε εφέτος στην περιοχή του Άρματος της Πάρνηθος άρχισε να στρέφη την προσοχή της και στις αναρριχητικές περιοχές των μεγάλων βουνών της χώρας μας και ιδίως εκεί όπου δεν έχουν γίνει ακόμη σημαντικές αναρριχήσεις.

Ένα μεγάλο βουνό που δεν εδέχθη ακόμη συστηματικούς αναρριχητάς είναι ο Παρνασσός. Αρχικώς η ομάδα επρόκειτο να επισκεφθή την περιοχή της Νερομάνας, τελικά όμως προτιμήθηκε να γίνη αναρρίχηση σε μια από τις ψηλότερες κορυφές του Παρνασσού. Η κορυφή που παρουσιάζει το μεγαλύτερον αναρριχητικόν ενδιαφέρον, είναι η κορυφή του Γεροντόβραχου (2.367μ.) από την μεριά των Κελλαριών.

Στις 30 Ιουνίου 1950, μια τριμελής σχοινοσυντροφιά από τα μέλη της ομάδος Γ. Πολυκράτην, Ν. Δαμίαν και Κ. Αλεξόπουλον, ανέβηκε στην κορυφή του Γεροντόβραχου για πρώτη φορά αναρριχητικά από την ΒΑ ορθοπλαγιά, ξεκινώντας από την βάση που βρίσκεται στην κορυφή των Κελλαριών, κατ' ευθείαν στην κορυφή. Για την αναρρίχηση αυτή χρειάσθηκαν 4.30' ώρες και 9 καρφιά. Το συνολικό ύψος (υψομετρική διαφορά) της ορθοπλαγιάς αυτής είναι 230 μέτρα. Παρουσιάζει μέτριες τεχνικές δυσκολίες. Ελάχιστα σημεία είναι 4ου βαθμού. Είναι όμως αρκετά επικίνδυνη γιατί το πέτρωμα είναι πολύ σαθρό και χορταρισμένο. Εκτενής περιγραφή της διαδρομής θα δημοσιευθή στον τόμο του Βουνού 1949-1950».

(Σημείωση : ο τόμος αυτός, επετηρίδα, δεν εξεδόθη. Σημείωση επιμελητή: Εκδόθηκε, αλλά περιείχε μόνο την εργασία των Α. Κανέλλη - Χ. Χατζησαράντου «Bibliographia Faunae Graecae 1800-1950»).

2. Στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 64-65/150-151, Μάϊος-Ιούν. 1951, σ. 51

«Πασχαλινές αναρριχήσεις στα Βαρδούσια. Κατά την ανάβασι που οργάνωσε τις ημέρες του Πάσχα το Τμήμα Αθηνών στα Βαρδούσια, με κατασκήνωσι εκεί, δόθηκε η ευκαιρία να πραγματοποιηθεί αξιόλογη αναρρίχηση στην βόρεια ορθοπλαγιά της κορυφής Σκόρδα (2.312μ.) και να γίνουν συγχρόνως και μαθήματα τεχνικής πάγου.

Την αναρρίχηση έκαναν τα μέλη της Ομάδος Αναρριχητών του Τμήμ. Αθηνών, Γ. Πολυκράτης, Γ. Μιχαηλίδης και Σ. Βασιλόπουλος, ήταν δε αρκετά επικίνδυνη και κοπιαστική γιατί τους βράχους εσκεπάζε πάγος. Εχρησιμοποιήσαν στην αναρρίχηση και καρφιά πάγου, για την ασφάλεια των αναρριχητών.

Για να καλυφθεί η υψομετρική διαφορά των 300 περίπου μέτρων, εχρειάσθηκαν 6 σχεδόν ώρες, εχρησιμοποιήθηκαν δε κατ' αυτήν 13 καρφιά, από τα οποία 4 σε πάγο. Η έλλειψις *cramppons*, από δύο μέλη της ομάδος, δυσχέρανε την αναρρίχηση».

Περιγραφή του Γ. Πολυκράτη της παραπάνω αναρρίχησης δημοσιεύθηκε στο εγκυκλοπαιδικό περιοδικό «Ο Ήλιος» (τεύχος 371, 9 Ιουνίου 1951, σελ. 487).

Συνεχίζω με τα δημοσιεύματα του 1951 που αφορούν τις σχολές.

1. Το «Βουνό» Παράρτημα, τ. 64-65/150-151 Μάιος-Ιούνιος 1951, σ. 54 :

«Αναρριχητική Ομάς - Μαθήματα Αναρριχήσεως. Τον Απρίλιο ελειτούργησε στο Άρμα της Πάρνηθας Αναρριχητική Σχολή, τα μαθήματα της οποίας συνεχίζονται, για την ανάδειξη νέων αναρριχητών. Συμμετέχουν σ' αυτήν πολυάριθμοι νέοι ορειβάτες που υπόσχονται να εξελιχθούν.

Τα αναγκαία υλικά είναι ακόμη λίγα, αλλά χάρις στην φροντίδα του Τμήματος υπάρχουν ελπίδες να εφοδιασθή η Ομάδα σύντομα με όλα τα αναγκαία μέσα, ώστε να επιχειρήσει αναρριχήσεις σε πολλές απόκρημνες ελληνικές κορυφές.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Σχολής είναι επίσης ανεπαρκές, γιατί πολλοί παλαιοί αναρριχηταί δεν διαθέτουν τον αναγκαίο προς τούτο χρόνο. Υπάρχουν πάντως ελπίδες πώς εκτός από τον Γ. Πολυκράτη, που διδάσκει στη Σχολή, θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους οι Σ. Πίσσαλας, Ν. Δαμίας κ.ά.

Τα μαθήματα παρηκολούθησαν ως τώρα οι Σ. Βασιλόπουλος, Γ. Μιχαηλίδης, Γ. Μαρτζούκος, Λ. Μακρής, Τ. Σημηριώτης, Σ. Κωνσταντίνου, Π. Μεταξάς, Γ. Λεονταράκης, Ε. Ξύδης, Φ. Λουκιάνωφ κ.ά. Συνιστάται στα μέλη να παρακολουθήσουν τα μαθήματα αυτά, γιατί η εκμάθησις των στοιχείων της τεχνικής της αναρριχήσεως είναι απαραίτητη όχι μόνο για όσους θέλουν να επιδοθούν ειδικά στο άθλημα αυτό, αλλά και για κάθε ορειβάτη που θέλει να ακολουθήσει αναβάσεις σε μεγάλα βουνά».

2. Το «Βουνό» Παράρτημα, τ. 66-67/152-153, Ιουλ.-Αύγ. 1951, σ. 65.

«Ομάς Αναρριχητών. Η Αναρριχητική Ομάδα συνέχισε τις προπονήσεις της στο Άρμα ως το τέλος Μαΐου. Τον Ιούνιο έγιναν κάθε Κυριακή ασκήσεις στα βράχια της Βουλιαγμένης (περίπου 20 μέτρα κατακόρυφο ύψος), κυρίως για τα μέλη που θα λάβουν μέρος στις αναβάσεις των Άλπεων. Σημειώνουμε με ιδιαίτερη ευχαρίστηση την συμμετοχή της νεολαίας στον «εκ των ουκ άνευ» αυτό κλάδο της ορειβασίας -την αναρρίχηση - παρ' όλη την έλλειψη υλικού, και το αγνό ορειβατικό και ομαδικό πνεύμα που επικρατεί μεταξύ τους».

3. Το «Βουνό» Παράρτημα, τ. 68-69/154-155, Σεπτ.-Οκτ. 1951, σ. 78.

«Αναρριχητική Ομάς. Εκπαιδεύσις. Στις 30 Σεπτεμβρίου, με την επίβλεψη του Γ. Πολυκράτη, έγιναν μαθήματα αναρριχήσεως στην Ακροκόρινθο. Στον ομώνυμο βράχο και σε τρία διαφορετικά σημεία, που προσφέρουν το καθένα μια υψομετρική διαφορά 200μ., έγιναν αξιολογες αναβάσεις. Οι τεχνικές δυσκολίες δεν υπερβαίνουν σε καμία από αυτές τις αναρριχήσεις τον 4ο βαθμό.

Οι σχοινοσυντροφίες σχηματίσθηκαν ως εξής:

1η: Γ. Πολυκράτης, Λ. Μακρής, Α. Κοκώνης και Ι. Αργύτης,

2η: Γ. Μαρτζούκος, Κ. Αλεξόπουλος και Π. Παπαμιχαήλ και

3η: Σ. Βασιλόπουλος, Ι. Κατράκης και Κ. Κανάκης. Οι Σ. Βασιλόπουλος και Γ. Μαρτζούκος, για πρώτη φορά οδηγούσαν σχοινοσυντροφιά και είναι άξιοι συγχαρητηρίων για την γρήγορη εξέλιξή τους.

- Στις 7-10-51 οι Γ. Πολυκράτης, Σ. Βασιλόπουλος, Σ. Λέκκας και Θ. Μπακόπουλος αναρριχήθηκαν για πρώτη φορά τον πρό της Μονής Κλειστών κάθετο βράχο, υψομετρικής διαφοράς 36μ., που γενικά έχει δυσκολίες 2ου βαθμού. Εν συνεχεία έγινε μάθημα κρεμαστής (rappel) και χρήσεως καρφιών (pitponage)».

4. Το «Βουνό» Παράρτημα, τ. 70-71/156-157, Νοέμ.-Δεκ. 1951, σ. 86.

«**Αναρριχητική Ομάς.** Η Ομάδα συνέχισε τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο τα μαθήματα της αναρριχητικής σχολής που θα συνεχισθούν και τον Δεκέμβριο. Οι ασκήσεις γίνονται το απόγευμα 3-5 μ.μ. στους βράχους του Λυκαβηττού, στα Τουρκοβούνια και στη Βαρυμπόπη.

Συγχρόνως τα μέλη της Ομάδας συνέβαλαν τις Κυριακές στις εξερευνητικές σπηλαιών που έγιναν από τη Σπηλαιολογική Ομάδα.

Ο γυμναστής και μέλος του Ε.Ο.Σ. κ. Δ. Γιαννούλης εκινηματογράφησε διάφορες αναρριχήσεις της Ομάδας, προσφέροντας έτσι σημαντικές υπηρεσίες για την διάδοσι του αθλήματος. Εξ' άλλου, η συμμετοχή του παλαιού αναρριχητού Μιχ. Δέφνερ στις εκδηλώσεις της Ομάδας συντείνει πολύ στην καλύτερη γνωριμία των νέων μελών της με την παλαιά ορειβατική παράδοσι».

Μέσα στον 1951 επίσης, σε μια έξοδο δεκαετραμελούς ομάδας του Ε.Ο.Σ. στο εξωτερικό, όπου οι περισσότεροι πραγματοποιήσαμε ανάβαση στην κορυφή του Mont Blanc, είχαμε και τέσσερις αναρριχήσεις βράχου στις Άλπεις από δύο μέλη της Ομάδος Αναρριχητών με επικεφαλής σχοινοσυντροφιάς ξένους αναρριχητές.

Σχετικά με τις παραπάνω αναρριχήσεις διαβάζουμε στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 68-69/154-155, Σεπτ.-Οκτ. 1951, σ. 75 :

«**Αναβάσεις στις Άλπεις....** Μετά από επανειλημμένες προσπάθειες για να γίνει η ανάβασις του Matterhorn (4.505μ.) που απέτυχαν λόγω της πολυήμερης κακοκαιρίας που επικρατούσε στις Άλπεις, παρέμεινε στο Zermatt μόνο ο Γ. Μιχαηλίδης, που τελικά στάθηκε τυχερός ώστε να πραγματοποιήσει την ανάβασι. Ξεκινώντας από το Zermatt στις 11/8 έμεινε δυο νύκτες στο καταφύγιο Belvedere (3.350μ.) περιμένοντας την καλλιτέρευση του καιρού.

Τέλος στις 13/8 ξεκίνησε στις 4.30 π.μ. με οδηγό τον Η. Leyner και ύστερα από πεντάωρη περίπου πορεία, ακολουθώντας την νότια πλευρά αριστερά από το σαμάρι, έφθασαν στο καταφύγιο Solvay (4.219μ.). Ύστερα από μικρή ανάπαυσι συνέχισαν την ανάβασι, με εξαιρετικά δύσκολες καιρικές συνθήκες από την πτώση φρέσκου χιονιού, ομίχλης κλπ. που χειροτέρεψαν στον τελευταίο κώνο της κορυφής, στην οποία έφθασαν σε 1.30'. Από την κορυφή χρειάστηκαν 7 ώρες για την κατάβασι ως το καταφύγιο Belvedere, γιατί σε ορισμένα σημεία οι δυσκολίες ήταν περισσότερες από την ανάβασι.

Εξ' άλλου το μέλος του Τμήματος Αθηνών Γοδ. Πολυκράτης, που συμμετείχε στην ομάδα, με την συντροφιά του γνωστού Ελβετού ορειβάτη Μ. Hamel, που το περασμένο καλοκαίρι κατάκτησε το Eiger από την βόρεια ορθοπλαγιά, έκαμαν διάφορες αναρριχήσεις στις Aiguilles του Chamonix. Έτσι αναρριχήθηκαν την βόρεια πλαγιά της Aiguille Blaitiere (3.552μ.), την νότια πλευρά της Aig. De Cardinal (3.665μ.) και τη νοτιοδυτική πλευρά της Aig. Dru (3.754μ.). Η σχεδόν κάθετη ορθοπλαγιά της Aig. Blaitiere, με υψομετρική διαφορά 1.060μ., υπερνικήθηκε ύστερα από διήμερη προσπάθεια 21 ωρών, με διανυκτέρευσι, έχοντας σταθμό εξορμήσεως το καταφύγιο Plan de l' Aiguille, περνώντας από τον παγετώνα της Blaitiere, ενώ η Aig. De Cardinal (υψομετρική διαφορά 825 μ.) χρειάστηκε 7 ώρες και η Aig. De Grand Dru (υψομ. διαφορά 912μ.) 12 ώρες».

Σημείωση Ν. Νέζη:

Οι αναφερόμενες αναρριχήσεις του Γκ. Πολυκράτη πρέπει να είναι λάθος, γιατί στους αναρριχητικούς οδηγούς των Άλπεων αναφέρονται ότι ανοί-

χθηκαν πολύ αργότερα και από άλλους αναρριχητές. Το πιθανότερο είναι να έγιναν απλές αναβάσεις στις κορυφές αυτές και για λόγους εντυπωσιασμού αναφέρθηκαν ως αναρριχητικές διαδρομές, ή αναφέρθηκαν λάθος οι ορθοπλαγιές (βλέπε και αναφορές στο παρόν βιβλίο στις σελ. 72-75).

Για την ανάβαση στο Matterhorn και στο Mont Blanc και γενικά για την επιτυχία της ελληνικής ομάδας διαβάζω στο περιοδικό της Ε.Ο.Φ. «Ελληνικό Ύπαιθρο», Σεπτ.-Νοέμ. 1951, σ. 13, τα εξής :

«Οι Έλληνες Ορειβάται. Προς το τέλος του περασμένου μηνός Ιουλίου, ένδεκα Έλληνες ορειβάτες και δύο Ελληνίδες ορειβάτισσες έδωσαν μία λαμπρή νίκη εις την Ελληνική Ορειβασία με την αναρρίχησίν των εις την κορυφήν του Λευκού Όρους, υψόμετρον 4.807. Αξίζει κάθε έπαινος εις όλα τα μέλη της ορειβατικής ομάδος του Ε.Ο.Σ., ιδιαιτέρως δε θερμά συγχαρητήρια ανήκουν εις τον κ. Γ. Μιχαηλίδην, τον μόνον από την ομάδα αυτή που κατέκτησε την τρομερή κορυφή Μάττερχορν, υψόμετρο 4.505, πράγμα το οποίον προϋποθέτει αναρρίχησιν επί καθέτου βράχου ύψους 70 περίπου μέτρων.

Το παράδειγμά των ευχόμεθα όπως το μιμηθούν όλοι οι ορειβάται μας επ' αγαθώ της Ελληνικής Ορειβασίας».

Με την επιτυχία της ελληνικής ομάδας ασχολήθηκε ολόκληρος σχεδόν ο αθλητικός τύπος δημοσιεύοντας τα τηλεγραφήματα και τις περιγραφές των ανταποκριτών από τη Γαλλία και την Ελβετία. Επίσης μετά την επιστροφή μας δημοσιεύθηκε μακροσκελής αφήγηση του μέλους της ομάδας Ιάσωνα Χατζηδίνου στην εφημερίδα «Αθηναϊκή» της 12/9/51, καθώς και του υποφαινόμενου στην «Αθλητική Ηχώ» της 25/8/51.

Η ίδια με τη διετία 1950-1951 εικόνα, σχετικά με τις αναρρίξεις στα ελληνικά βουνά παρουσιάζεται και το 1952. Πολλές διαδρομές προπόνησης στο Άρμα και το Φλαμπούρι και μία μόνο αναρρίχηση σε βουνό :

Πρώτη της ΒΔ ορθοπλαγιάς της Γκιώνας από το χωριό Συκιά (όχι από την Πλάκα) από τους Γ. Μαρτζούκο - Σ. Λέκκα - Α. Μπούσιο και Ι. Πετρόχειλο - Κ. Αλεξόπουλο, στις 8-9/6/52.

Γ' αυτήν την αναρρίχηση, στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 78-79/164-165, Ιούλ.-Αύγ. 1952, σ. 59 διαβάζουμε : «...Το σπουδαιότερο πάντως γεγονός της περιόδου αυτής με γενικότερη σημασία είναι η αναρρίχησης που έγινε στη Γκιώνα, από το χωριό Συκιά, στις 8 και 9 Ιουνίου από πενταμελή ομάδα, από τους Κ. Αλεξόπουλον, Σωκ. Λέκκαν, Γ. Μαρτζούκον, Α. Μπούσιον και Ι. Πετρόχειλον. Η ανάβασις περιελάμβανε αναρριχητικό δρόμο περίπου 1.800 μέτρων, για τα οποία χρειάσθηκαν 18 περίπου ώρες, 15 ώρες στις 8 Ιουνίου και 3 ώρες στις 9 Ιουνίου, η δε διανυκτέρευση έγινε σε μικρή προεξοχή της πλαγιάς».

Στο ίδιο τεύχος στη σ. 57, διαβάζουμε :

«Μια σημαντική πρώτη αναρρίχησης..... Η αναρρίχησης άρχισε από το χωριό Συκιά, σε υψόμετρο 650μ., και ακολουθώντας την πλαγιά του βουνού, που υψώνεται κάθετα ως την κορυφή της Γκιώνας (2.510 μ.) έδωσε την ευκαιρία ακόμη μια φορά να διαπιστωθή η πρόοδος της ελληνικής ορειβασίας και το γεγονός πως τα ελληνικά βουνά έχουν πολλά ακόμη ανεκμετάλλευτα πεδία για αναρριχητικές επιδόσεις. Παρόμοιες αναβάσεις θα πρέπει να επιχειρηθούν και σε άλλα βουνά της χώρας μας, γιατί είναι αναμφισβήτητο πως αυτές είναι που δημιουργούν ορειβάτες με πείρα και ιδιαίτερα τραβούν το ενδιαφέρον της

νεολαίας. Είναι χαρακτηριστικό εξ' άλλου πως τα δυο από τα 5 μέλη της ομάδας είναι ηλικίας 20 περίπου ετών και πως έδειξαν ιδιαίτερη ευψυχία και ικανότητες κατά την αναρρίχηση».

Για την ίδια αυτή αναρρίχηση δημοσιεύθηκε μακροσκελής περιγραφή και φωτογραφία με σχεδιάγραμμα της διαδρομής πάνω σε φωτογραφία στην εφημερίδα «Τα Νέα» της 20/6/52.

Το 1952 είχαμε επίσης και δύο αναρριχήσεις βράχου στις Άλπεις, εκτός από διάφορες άλλες διαδρομές, πάγου-χιονιού, που πραγματοποίησε ο γράφων:

1. Στην κορυφή του Matterhorn από την ιταλική κόψη Lion (σχοινοσυντροφιά: Achille Campagnoni - Γ. Μιχαηλίδης 30/7/52) και

2. στην κορυφή του Zinal Rothorn από τη ΝΑ κόψη (σχοινοσυντροφιά Renta Montini - Γ. Μιχαηλίδης - Giovanni Faccioto 2/8/52).

Παραθέτω απόσπασμα από σχετικό δημοσίευμα στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 80-81/166-167, Σεπτ.-Οκτ. 1952, σ. 65-66 : «Στις 30 Ιουλίου ο Γιώργος Μιχαηλίδης, μέλος του Τμήματος Αθηνών ανέβηκε το Μάττερχορν από την Ιταλική (βόρεια - βορειοδυτική) πλευρά του βουνού.

Η ανάβασις αυτή, πολύ δυσκολότερη από τον κανονικό ελβετικό δρόμο, αξιόλογη για ορειβάτη που εμαθήτευσε στην Ελλάδα, αποτελεί μια καλή διαδρομή αν τοποθετηθή μέσα στο ευρωπαϊκό αναρριχητικό πλαίσιο.

Εκείνο που πρέπει ιδιαίτερα να εξαρθή και ν' αποτελέσει παράδειγμα για τον Έλληνα ορειβάτη, είναι η φλόγα και ο ενθουσιασμός που εκίνησε τον συνάδελφό μας να πραγματοποιήσει ένα όνειρο που του εκόστισε μεγάλες και δυσανάλογες για τις δυνάμεις του υλικές θυσίες για να πραγματοποιήσει μια ορειβατική επίδοσι που υπερβαίνει κατά πολύ το μέσο ελληνικό ορειβατικό επίπεδο....».

Πριν από τις δύο παραπάνω αναρριχήσεις, ο γράφων παρακολούθησε ένα εξαήμερο κύκλο μαθημάτων βράχου στην ιταλική αναρριχητική σχολή που λειτουργούσε πάνω στις ορθοπλαγιές των Jumeaux (περιοχή Cervino) με βάση το ομώνυμο καταφύγιο («Ο Αττικός», τ. 10, Ιούλ.-Αύγ. 1965, σ. 6 και «Το Βουνό», τ. 222, Σεπτ.-Οκτ. 1961, σ. 133).

Κατά το 1952 στα μέλη με δράση, της Ομάδας Αναρριχητών, προσετέθηκαν και οι: Κατερίνα Γκέκα, Κίμ. Δημητρουλόπουλος, Πρόδρομος Ιδοσίδης, Θανάσης Καπετανάκης, Γιώργος Κούμαρης, Αντώνης Κοκκώνης, Δημήτρης Λιάγκος, Θεόδωρος Μπακόπουλος, Γιώργος Τσαμακίδης και Ιάσων Χατζηδίνας. Εκπαιδευτής της Ομάδος είναι ο Νικ. Δαμίας, ενώ ο Γ. Πολυκράτης ήδη από τον περασμένο Ιούλιο εγκαταστάθηκε πλέον μόνιμα στο εξωτερικό.

Σχετικά με τη δράση της Αναρριχητικής Ομάδας δημοσιεύθηκε στο «Βουνό» Παράρτημα, τ. 82-83/168-169, Νοέμ.-Δεκ. 1952, σ 89-90, το ακόλουθο σημείωμα :

«Ομάς Αναρριχητών. Νέα Διοικήσεις. Στις 11 Σεπτεμβρίου συνήλθε η Γεν. Συνέλευσις των μελών της Ομάδος σε τακτική συνεδρίασι. Μετά την έκθεσι των πεπραγμένων, τα μέλη της Ομάδος επωφελήθησαν της ευκαιρίας για ν' ανταλλάξουν τις σκέψεις τους σχετικά με την καλύτερη διάρθρωσι του οργανισμού της ομάδος. Εν συνεχεία έγιναν δεκταί αιτήσεις εγγραφής τεσσάρων νέων μελών και εξελέγησαν ως μέλη της Διοικούσας Επιτροπής οι κ.κ. Στ.

Πίσσαλας, Κ. Αλεξόπουλος και Ν. Δαμίας.

Η Διοικ. Επιτροπή κατηρτίσθη, κατά τον Κανονισμόν της Ομάδος, από τους ανωτέρω και τον έφορο του Τμήματος, Έφορος της Ομάδος εξελέγη ο κ. Πίσσαλας. Η Συνέλευσις θα συνέλθη πάλι μετά δίμηνον περίπου, για να μελετήσει γενικότερα θέματα της αρμοδιότητάς της».

«Η κίνησις της Ομάδος. Η δράσις της Αναρριχητικής Ομάδος κατά το τελευταίο δίμηνο, υπήρξε αρκετά ενδιαφέρουσα. Κάθε Κυριακή τα μέλη της Αναρριχητικής Ομάδος έκαναν αναρριχήσεις στο Φλαμπούρι και στο Άρμα της Πάρνηθος. Μ' αυτό τον τρόπο η Αναρριχητική Ομάς ευρίσκεται πάντοτε σε καλή «φόρμα» και πολλά νέα μέλη κάνουν τα πρώτα τους βήματα στην αναρρίχηση.

Σε μια από αυτές τις εξορμήσεις 4 μέλη της Ομάδος έκαναν ένα νέο αναρριχητικό δρόμο στο Κεντρικό Άρμα, αρχίζοντας από αναρρίχηση 3ου βαθμού, περνώντας και ένα μέρος 20 μέτρων που ήταν 5ου βαθμού, το οποίον και υπερνικήθηκε με *ripotage*. Η όλη διαδρομή είχε υψομετρική διαφορά 120 μέτρων και χρησιμοποιήθηκαν 10 καρφιά.

Μία άλλη επιτυχία της Ομάδος ήταν μία πρώτη διαδρομή στο Φλαμπούρι, από 2 μέλη της Ομάδος. Η αναρρίχησης άρχισε με 3ο βαθμό, το μεγαλύτερο έπειτα μέρος ήταν 4ου βαθμού και τα τελευταία 5 μέτρα ήταν 5ου βαθμού, που νικήθηκαν με *ripotage*. Η αναρριχητική αυτή διαδρομή είχε υψομετρική διαφορά 40 μέτρων και χρησιμοποιήθηκαν 7 καρφιά.

Κάθε Τετάρτη απόγευμα η Αναρριχητική Ομάς οργανώνει μαθήματα στα Τουρκοβούνια ή στον Καρέα. Είναι ευχάριστο ότι πολλά νέα μέλη του Ε.Ο.Σ. ενδιαφέρονται τελευταία για την αναρρίχηση, ώστε η Αναρριχητική Ομάς να έχει στο μέλλον πολλά και καλά στελέχη, με όρεξι για μεγάλες αναρριχητικές διαδρομές».

Σχόλια Ν. Νέζη

Εκτός από τις παραπάνω αναφερόμενες αναρριχητικές διαδρομές έγιναν άλλες 12 στην Πάρνηθα (6 το 1950, 3 το 1951 και 3 το 1952). Οι διαδρομές αυτές αναφέρονται συγκεντρωτικά στο βιβλίο «Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας Αναρρίχησης 1930-2000», έκδ. Ε.Ο.Ο.Α., σ. 142-143 και αναλυτικότερα στα εξής έντυπα, όπου έχει εκφραστεί και η άποψη ότι μερικές διαδρομές του Άρματος έχουν αναφερθεί δύο φορές (δηλ. συμπίπτουν) :

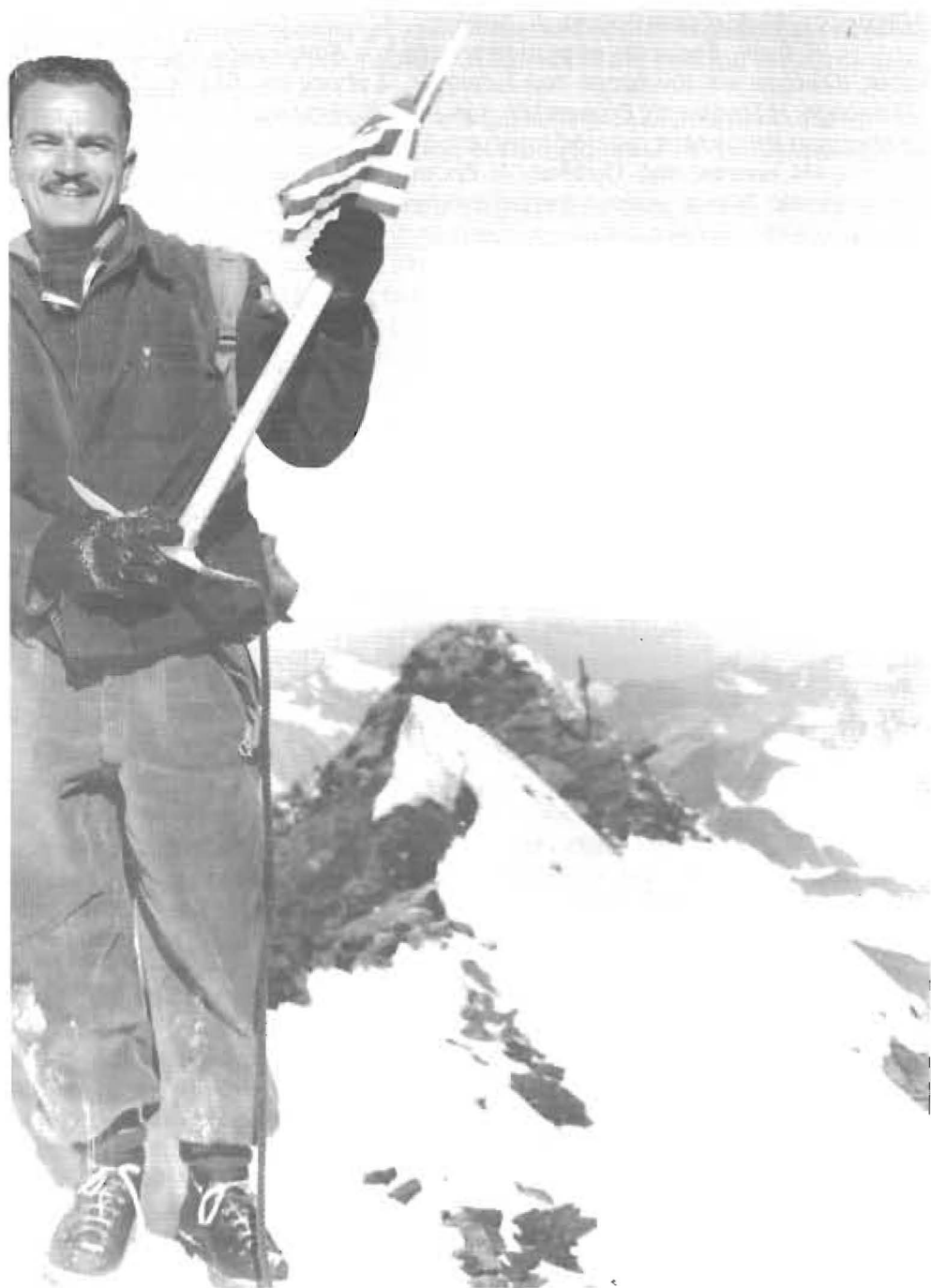
Ενημερωτικό Δελτίο Ε.Ο.Σ. Αθηνών, τ. 119, Νοέμ.-Δεκ. 1978, σ. 20-26.

Περιοδ. «Βουνά», τ. 7, Μάι. 1983, σ. 49-54 & τ. 8-9, Οκτ. 1983, σ. 51-52.

«Αναρρίχηση κοντά στην Αθήνα» του Δ. Κορρέ, 1983.

«Αναρριχητικός οδηγός Αττικής» των Δ. Τιτόπουλου - Ρ. Bailey, 1996.

Επίσης για την ιστορία της εποχής υπάρχει σχετικό δημοσίευμα στο περιοδ. «Κορφές», τ. 153, Ιαν.-Φεβρ. 2002, σ. 74-80 & τ. 155, Μάι.-Ιούν. 2002, σ. 48-56.

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης στην κορυφή του Matterhorn (30-07-1952)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1953 - 1954

Και ερχόμαστε στο 1953. Ο χρόνος αυτός αποτελεί ορόσημο για την ελληνική αναρρίχηση γιατί εσήμανε το ξεκίνημα μιας νέας εποχής. Από το χρόνο αυτό, το άθλημα άρχισε πια να καλλιεργείται και να διαδίδεται και έξω από τα όρια του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου. Το 1953 ανοίχθηκε ο δρόμος που μας οδήγησε αργότερα να φθάσουμε στη σημερινή αναρριχητική πραγματικότητα, να απλωθεί δηλαδή η αναρρίχηση βράχου και έξω από τα πλαίσια του Ε.Ο.Σ. στα πλατιά στρώματα των Ελλήνων φίλων του βουνού από τη μια έως την άλλη άκρη της χώρας μας.

Και τολμώ να υπερηφανεύομαι ότι στη σημερινή εξάπλωση της αναρρίχησης στον τόπο μας συνέβαλα και εγώ με τις διάφορες σχολές που δημιούργησα από το 1953 και ύστερα, τόσο μέσα στον Ε.Ο.Σ., όσο ακόμα και στα διάφορα άλλα ελληνικά σωματεία. Με κρυφή χαρά δε σκέπτομαι ότι ίσως να είμαι ο πρώτος που εργάστηκα τότε, παρά τις ζωηρότατες αντιδράσεις που αντιμετώπισα από το Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ., για να παύσει η αναρρίχηση να είναι κτήμα ενός μόνο οργανισμού, αλλά να την αγκαλιάσουν και τα άλλα σωματεία.

Με κυριακάτικες και πολυήμερες συστηματικές σχολές πάνω στο βράχο, με ομιλίες και διαλέξεις σε διάφορες αίθουσες στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις, αγωνίστηκα - παράλληλα με τις υπηρεσίες μου στις σχολές του Ε.Ο.Σ., καθώς και με τις προσωπικές μου αναρριχήσεις - γιατί πίστευα ότι αυτό απαιτείτο το συμφέρον την ελληνικής ορειβασίας. Και να που πέντε χρόνια αργότερα έγραφα με ανακούφιση στο περιοδικό «Ορειβάτης», τ. 14, Σεπτ. 1958, σ. 10 :

«...βλέπω με ανέκφραστη χαρά και ικανοποίηση, πως η εργασία μου απέδωσε καρπούς. Το όνειρό μου, οι αναρριχηταί που ξεπέρασαν το στάδιο της σχολής και πραγματοποιούν αναρριχήσεις, να πάψουν να μετριώνονται στα δάκτυλα του ενός χεριού και ακόμη όλοι όσοι ανεβαίνουν στο βουνό, να μάθουν αναρρίχηση, άρχισε πια να πραγματοποιείται. Σήμερα πολλά σωματεία στη χώρα μας αγκάλιασαν το άθλημα αυτό».

Αλλά ας αφηγηθούμε τα γεγονότα με τη σειρά τους. Βρισκόμαστε στις αρχές του 1953. Στον Ε.Ο.Σ. παρατηρείται ένας αναρριχητικός οργανισμός. Η Ομάς Αναρριχητών εκτός από τα μόνιμα πεδία της, Άρμα και Φλαμπούρι, δοκιμάζει και νέα βράχια συγκροτήματα για τις ασκήσεις της όπως π.χ. στην ανατολική πλευρά του Υμηττού, κάτω από το διάσελο του Αστεριού, τις ορθοπλαγιές που περιβάλλουν την είσοδο της Σπηλιάς της Πεντέλης, στο Τρικέρατο Μεγάρων, στο Τσουργέλι έξω από το Πόρτο Ράφτη και αλλού.

Εκπαιδευτές της Ομάδας εκτός από το Ν. Δαμία, ο οποίος όμως λίγο αργότερα (το Σεπτέμβριο του 1953) έφυγε για τον Καναδά απ' όπου δεν ήταν γραφτό να ξαναγυρίσει (σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα), είναι μόνιμα πλέον οι Στ. Βασιλόπουλος και Γ. Μιχαηλίδης. Επίσης εκπαιδευτής ήταν και ο Γ. Μαρτζούκος που υπηρετούσε τότε στρατιώτης και που εκτός από την αναρρίχηση τον απασχολούσε πολύ και η χιονοδρομία.

Σχετικά με τη δράση των αναρριχητών του Ε.Ο.Σ. διαβάζουμε στο «Βουνό», τ. 172, Μάιος-Ιούνιος 1953, σ. 91 το εξής δημοσίευμα :

«**Αναρριχητική Ομάς.** Η Ετησία Τακτική Γεν. Συνέλευσις της Αναρριχητικής Ομάδος έγινε την 18ην Μαρτίου εις τα γραφεία του Ε.Ο.Σ. Μετά τον απολογισμό της δράσεως της Ομάδος, ο οποίος υπήρξε αρκετά πλούσιος για το 1952, εξελέγη τριμελής Διοικητική Επιτροπή, αποτελουμένη από τους: Σταύρο Πίσσαλα, Γιώργο Μιχαηλίδη και Νικ. Δαμία. Η συνέλευσις της Αναρριχητικής Ομάδος έδωσε την ευκαιρία να διαπιστωθή η πρόοδος της αναρριχητικής κινήσεως τόσον από τεχνικής απόψεως, όσον και συμμετοχής νέων μελών, ούτως ώστε να υπάρχουν οι πλέον αισιόδοξες προβλέψεις για την ανάπτυξι και διάδοσί της στο μέλλον».

«**Η κίνησις της Ομάδος.** Τα μέλη της αναρριχητικής ομάδος του Τμήματος Αθηνών, με τις πρώτες ανοιξιάτικες ημέρες, άρχισαν και πάλι τις αναρριχητικές τους εξορμήσεις.

Στις 22 Μαρτίου μία τριμελής σχοινοσυντροφιά έκανε διάφορες διαδρομές στη ΒΑ πλευρά των βράχων της σπηλιάς της Πεντέλης. Οι δυσκολίες που συνάντησε ήταν 3ου και 4ου βαθμού.

Στις 29 Μαρτίου μέλη της Ομάδος έκαναν αναρριχητικές διαδρομές στην ανατολική πλευρά του Υμηττού, στην περιοχή που βρίσκεται το διάσελο απάνω από το Αστέρι και όπου υπάρχουν απότομοι βράχοι, προς το μονοπάτι που οδηγεί στο Λιόπεσι. Το πρώτο κομμάτι, 30 μέτρων και 3ου βαθμού, έγινε από 5μελή ομάδα, ενώ στο δεύτερο κομμάτι, 30μ. περίπου αλλά 4ου βαθμού, συνέχισε μία διμελής μόνον σχοινοσυντροφιά. Το αναρριχητικό πεδίο στην περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται από πολλά ζωνάρια σαν στενά μπαλκόνια, που κόβουν τις κάθετες ορθοπλαγίεις, οι οποίες παρουσιάζουν αρκετές αναρριχητικές δυσκολίες.

Στις 12 Απριλίου μια εξαμελής ομάς, αποτελούμενη από 3 άνδρες και 3 γυναίκες επέτυχε μια ενδιαφέρουσα αναρρίχησι στη Χούνη. Η ίδια διαδρομή, που βρίσκεται προς το δεξιό του κυρίου συγκροτήματος των βράχων που δεσπόζουν της Χούνης, είχε γίνει προ τριμήνου από διμελή σχοινοσυντροφιά. Έτσι αν και η διαδρομή αυτή γινόταν για δεύτερη φορά, η επιτυχία έγκειται στο ότι μια πολυπληθέστερη ομάδα, από 6 μέλη αυτή τη φορά, κατάφερε να υπερνικήσει τις δυσκολίες που παρουσιάζει το τμήμα αυτό. Οι δυσκολίες της διαδρομής αυτής είναι 4ου βαθμού και υπάρχει ένα τμήμα 50μ. καθαρής αναρριχήσεως, με πολλά δύσκολα περάσματα.

Στις 19 Απριλίου μια 3μελής σχοινοσυντροφιά επανέλαβε μια καλή διαδρομή στο Άρμα, απάνω από τη Μονή Κλειστών. Η υψομετρική διαφορά της διαδρομής είναι 80 μέτρα, με δυσκολίες 3ου βαθμού και περνούσε μέσα από μια *cheminée* 30 μέτρων και 4ου αναρριχητικού βαθμού.

Στις 26 Απριλίου 3 σχοινοσυντροφίες, με συνολική συμμετοχή 8 μελών της Αναρριχητικής Ομάδος, επανέλαβαν με επιτυχία μια μεγαλύτερη διαδρομή στο Κεντρικό Άρμα, δεξιότερα από την προηγούμενη διαδρομή. Η υψομετρική διαφορά ήταν 120 μέτρα και οι δυσκολίες μεταξύ 3ου και 4ου βαθμού.

Η αναρριχητική Ομάς θα διοργανώνει τακτικές αναρριχήσεις κάθε Κυριακή στο Άρμα. Η αναρριχητική αυτή σχολή θα λειτουργήσει έως τις 15 Ιουνίου, με επίβλεψι του Νικ. Δαμία».

Επίσης στο «Βουνό», τ. 175, Νοέμ.-Δεκ. 1953, σ. 157 δημοσιεύονται τα εξής : «**Νέα αναρριχητική διαδρομή στο Φλαμπούρι.** Στις 20 Σεπτεμβρίου, δυο σχοινοσυντροφίες της Αναρριχητικής Ομάδος του Τμήματος Αθηνών,

επέτυχαν μίση «πρώτη» διαδρομή στη δυτική πλαγιά του νοτίου συγκροτήματος του Φλαμπουριού της Πάρνηθος. Η υψομετρική διαφορά της διαδρομής ήταν περίπου 130 μέτρα. Χρειάσθηκαν 11 ώρες και χρησιμοποιήθηκαν 17 καρφιά. Η διαδρομή παρουσίασε πολύ μεγάλες δυσκολίες στο πρώτο και τελευταίο τμήμα της. Τα μέλη της ομάδος Γ. Μιχαηλίδης, Α. Καπετανάκης, Γ. Τσαμακίδης και Μ. Ιδωσίδης, ετερμάτισαν την αναρρίχηση στις 21.30', χωρίς φεγγάρι και είναι αξιοσημείωτο ότι επί 2.30' ώρες ανέβαιναν στο σκοτάδι.

Η διαδρομή αρχίζει με μια πλάκα 5μ., συνεχίζει δεξιότερα από μια μικρή κοιλότητα και ύστερα από λίγες σαθρές πέτρες περνάει από τη βάση ενός βράχου 10μ. Η ανάβασίς του παρουσιάζει δυσκολία και η διαδρομή συνεχίζει 15μ. σε σαθρό βράχο και φθάνει σε έναν κάθετο διάδρομο 10μ., που καταλήγει σ' έναν ευρύτερο εξώστη. Από το άκρο αριστερά του εξώστη η αναρρίχηση συνεχίζεται ευκολότερη για 40 μέτρα ακόμα, ως έναν δεύτερο εξώστη με θάμνους. Απάνω από τον εξώστη οι σχοινοσυντροφίες ακολούθησαν μία «σεμινέ» 40 μέτρων, που καταλήγει στην κορυφογραμμή, λίγα μέτρα δεξιότερα από το ορόσημο».

Το δημοσίευμα συνοδεύεται από φωτογραφία της ορθοπλαγιάς με χαραγμένη τη διαδρομή που περιγράφεται.

Στο ίδιο τεύχος του περιοδικού, στις σελίδες 172-173, υπάρχει το εξής δημοσίευμα :

«Αναρριχητική Ομάς. Η Ομάς συνέχισε τον τελευταίο καιρό με έντονο ρυθμό τις προπονήσεις της, επιδιώκουσα έτσι να διαθέτει κατά την εφετεινή χειμερινή περίοδο δύο τουλάχιστον καλά προπονημένες και άριστα εξοπλισμένες σχοινοσυντροφίες, με το αναρριχητικό υλικό που έχει παραγγελθή στο εξωτερικό. Αν τούτο επιτευχθή, τότε, σύμφωνα και με το καταρτιζόμενο πρόγραμμα, θα επιχειρηθούν σημαντικές αναρριχήσεις στον Όλυμπο, στη Γκαμήλα, στα Βαρδούσια και στη Γκίωνα.

Κατά τον μήνα Οκτώβριο έγιναν οι ακόλουθες διαδρομές :

18/10/53 Άρμα.

1. Η σχοινοσυντροφία Βασιλόπουλος - Χατζηδήνας - Δημητρουλόπουλος - Γκέκα έκανε στη νότια πλευρά ένα σεμινέ 50μ. με 3 καρφιά σε 5 ώρες. Γενικώς 3ου βαθμού.

2. Η σχοινοσυντροφία Τσαμακίδης - Λιάγκος - Πετροχείλου έκανε την αυτή διαδρομή.

3. Η σχοινοσυντροφία Μαρτζούκος - Ιδωσίδης - Λέκκας έκανε στην αυτή περιοχή διαδρομή 100μ., με 6 καρφιά, σε 4 ώρες. Γενικώς 2ου βαθμού. Η αναρρίχησης συνεπληρώθη παρά τον τραυματισμό ενός μέλους της σχοινοσυντροφιάς.

4. Σχοινοσυντροφία από καινούργιους αναρριχητάς έκανε εύκολη διαδρομή με το Γ. Μιχαηλίδη.

25/10/53. Φλαμπούρι.

5. Η σχοινοσυντροφία Μιχαηλίδης - Τσαμακίδης - Λιάγκος έκανε μια διαδρομή στο διάσελο της Δ. πλευράς, 90μ., με 6 καρφιά σε 6 ώρες. Γενικώς 3-4 βαθμού.

6. Η σχοινοσυντροφία Βασιλόπουλος - Δημητρουλόπουλος - Χατζηδήνας έκανε στο κεντρικό Ν. συγκρότημα διαδρομή 40μ., με 4 καρφιά σε 3 ώρες. Γενικώς 3-4 βαθμού. Δεν εσυνεχίσθη λόγω τραυματισμού ενός μέλους.

7. Η σχοινοσυντροφιά Μαρτζούκος - Ιδωσίδης - Γκέκα έκανε δεξιότερα από την προηγούμενη, διαδρομή 120μ., με 14 καρφιά σε 7 ώρες. Γενικώς βαθμού 3-4.

26/10/53. Φλαμπούρι.

8. Η σχοινοσυντροφιά Βασιλόπουλος - Χατζηδήνας - Δημητρουλόπουλος - Γκέκα έκανε μια πλάκα 30μ., με τεχνική πιτονάζ. Χρησιμοποίησε 9 καρφιά σε 7 ώρες. Γενικώς βαθμού 5ου (επανάληψη).

27/10/53. Φλαμπούρι.

9. Η σχοινοσυντροφιά Βασιλόπουλος - Δημητρουλόπουλος έκανε μια διαδρομή 40μ., με 5 καρφιά σε 4 ώρες. Γενικώς βαθμού 3-4.

28/10/53. Άρμα.

10. Η σχοινοσυντροφιά Μιχαηλίδης - Τσαμακίδης - Ιδωσίδης έκανε στο Νότιο Άρμα διαδρομή 120μ., με 15μ. πιτονάζ και 30μ. σεμινέ. Χρησιμοποίησε 13 καρφιά σε 5 ώρες. Γενικώς 4-5 βαθμού.

11. Η σχοινοσυντροφιά Βασιλόπουλος - Δημητρουλόπουλος - Λιάγκος έκανε δεξιότερα μια διαδρομή 50μ., με 6 καρφιά σε 3 ώρες. Γενικώς 3-4 βαθμού. Εν συνεχεία δε το πιτονάζ της προηγούμενης διαδρομής ως προπόνησι.

Επιπλέον έγιναν αρκετές εκπαιδευτικές διαδρομές υπό τύπον σχολής για τα καινούργια μας μέλη, καθώς και απογευματινές προπονήσεις σε βράχους πλησίον των Αθηνών.

Άρχισε ήδη η λήψις σειράς φωτογραφιών αναρριχητικού περιεχομένου, που θα αποτελέσουν μια πρότυπη συλλογή που θα εμφανίζει λεπτομερώς ολόκληρο το σύστημα της σύγχρονης αναρριχητικής τεχνικής».

Αυτά όσον αφορά στις αναρριχητικές σχολές και τις διαδρομές για προπόνηση. Ο τομέας όμως «αναρρίχηση βουνού» παραμένει και αυτό το χρόνο αμετάβλητος: Δύο μόνο διαδρομές σε βουνό έγιναν το 1953.

Η μία ήταν επανάληψη και έγινε στις 10/8/53 στην ανατολική ορθοπλαγιά Πλάκας - Πυραμίδας στα Βαρδούσια από τη σχοινοσυντροφιά Ν. Δαμιά - Θ. Μπακόπουλου. Αυτή ήταν και η τελευταία παρουσία του Νίκου Δαμιά στην αναρρίχηση. Αμέσως μετά έγινε για ένα διάστημα καλόγηρος στο Άγιο Όρος και ύστερα έφυγε για το εξωτερικό από όπου δεν ξαναγύρισε.

Σχετικά με την παραπάνω αναρρίχηση διαβάζουμε στο «Βουνό», τ. 174, Σεπτ.-Οκτ. 1953, σ. 136 : «**Αναρριχητικά.** Δύο αναρριχηταί του Τμήματος Αθηνών, οι Νικ. Δαμιάς και Θεοδ. Μπακόπουλος, έκαμαν στις 10 Αυγούστου μία ενδιαφέρουσα αναρρίχηση στην Πλάκα των Βαρδουσιών. Η κυρίως αναρρίχησης άρχισε από την ανατολική ορθοπλαγιά, κάτω ακριβώς από την κορυφή, και από την θέσι Ξηρόλακος. Ολόκληρη η αναρρίχησης, υψομετρικής διαφοράς 300μ. περίπου, κράτησε 51/2 ώρες, χρησιμοποιήθηκαν δε συνολικά 20 καρφιά».

Η δεύτερη διαδρομή έγινε στις 20/12/53 στη Δ. ορθοπλαγιά του Σαγματά (Ύπατον) απέναντι από το χωριό Σίρτζι, από τη σχοινοσυντροφιά Γ. Μιχαηλίδη - Δ. Λιάγκου. Ήταν «Δύσκολη» και κράτησε 6 ώρες.

Το πιο σημαντικό όμως γεγονός του 1953, όπως έγραφα και παραπάνω, η έξοδος δηλαδή της ελληνικής αναρρίχησης από τα στενά όρια του Τμήματος Αθηνών του Ε.Ο.Σ. και η έναρξη της γενίκευσής της σε όλη την Ελλάδα, μας το λέει ένα μικρό δημοσίευμα, μια απλή είδηση στα «ψιλά» ενός εκδρομικού περιοδικού, όχι πια του «Βουνού» αλλά του «Ελληνικού Υπαίθρου», οργάνου της

Ενώσεως Ορειβατών Φυσιολατρών. Αντιγράφω το σχετικό απόσπασμα :

«Ένα καινούργιο Τμήμα βλέπει το φως στο Σύλλογό μας, που το οργανώνει το αγαπητό μέλος μας, ο κ. Γ. Μιχαηλίδης. Είναι το τμήμα της αναρριχήσεως. Ήδη μια ομάς ΕΟΦιτών επραγματοποίησε τρεις αναρριχήσεις στα εξής σημεία: δύο φορές εις Αγ. Ιωάννην Καρέαν και μια εις το Άρμα...» («Ελληνικό Ύπαιθρο», τ. 58/171, Απρ.-Ιούν. 1953, σ. 16). Στο ίδιο τεύχος (σ. 4) δημοσιεύεται ένα σχετικό με την αναρριχητική σχολή της Ε.Ο.Φ. άρθρο του κ. Λ. Βολτς, με τίτλο: Αλпинισμός - Ορειβασία. Και στο επόμενο τεύχος του ίδιου περιοδικού διαβάσαμε :

«Σύμφωνα με όσα γράφτηκαν στο προηγούμενο περιοδικό μας, η αναρρίχησης άρχισε πια να γίνεται ζωντανό στοιχείο μέσα στην Ε.Ο.Φ.. Στο τρίμηνο που μας πέρασε έγιναν αρκετά μαθήματα και το άθλημα αυτό καθιερώθηκε πια σαν ένας απ' τους μεγάλους και βασικούς σκοπούς μας. Γιατί καταλάβαμε επί τέλους πως δεν νοείται ορειβασία χωρίς αναρρίχηση» («Ελληνικό Ύπαιθρο», τ. 59/172, Ιούλ.-Σεπτ. 1953, σ. 9).

Και πραγματικά, η σχολή αυτή που άρχισε από τον Ιανουάριο του 1953, σημείωσε κατά τη διάρκεια της χρονιάς μεγάλη πρόοδο και προκάλεσε το ενδιαφέρον και πολλών έξω της Ε.Ο.Φ. ορειβατών που έγιναν τακτικοί μαθητές της σχολής. Τα μαθήματα γίνονταν στους βράχους του Καρέα ή του Τρύπιου Βράχου στον Υμηττό και οι αναρριχητικές διαδρομές προπονήσεως, στο Άρμα της Πάρνηθας. Για μία από αυτές, πολύ ενδιαφέρουσα και μεγάλης δυσκολίας «πρώτη» διαδρομή που έγινε (21/6/53) από τη σχοινοσυντροφιά Γ. Μιχαηλίδη - Χ. Πανταζάρα - Μ. Καλλιβρετάκη και Δ. Ψυρρόπουλου στο Άρμα, διαβάζω στη δημοσιευμένη περιγραφή των σχοινοσυντρόφων μου («Ελληνικό Ύπαιθρο», τ. 60/173, Οκτ.-Δεκέμ. 1953, σ. 6), μεταξύ άλλων και τα εξής :

«...Η ώρα ήταν 5.30 απογευματινή. Εννέα ολόκληρες ώρες βρισκόμασταν κρεμασμένοι μεταξύ ουρανού και γης, κάτω απ' τον καυτερό ήλιο. Επακολούθησε ένα μικρό χρονικό διάστημα σιωπής, ένδειξις ίσως θαυμασμού για το μεγάλο μας πράγματι αυτό κατόρθωμα, και ύστερα ένα θερμό σφίξιμο του χεριού απ' τον αγαπητό μας «δάσκαλο», το Γιώργο Μιχαηλίδη. Ήταν πολύ συγκινητική η στιγμή εκείνη. Ξεχάσαμε μονομιάς όλη μας την κούρασι και τη μεγάλη μας ταλαιπωρία, κι αρχίσαμε κι εμείς, όπως στο στρατό, την κριτική της επιχειρήσεως μας...».

Τα μαθήματα της Ε.Ο.Φ. συνεχίσθηκαν εντατικά ολόκληρη την περίοδο. Στο μεταξύ στο «Ελληνικό Ύπαιθρο», τ. 59/172, Ιούλ.-Σεπτ. 1953 δημοσιεύθηκε συνοπτικά μέσα σε τρεις σελίδες (σ. 3, 4, 19) ένα μάθημα της τεχνικής του βράχου, με τίτλο «**Η τέχνη της αναρριχήσεως**» γραμμένο από τον υποφαινόμενο. Στο ίδιο τεύχος, στη σ. 8 δημοσιεύεται άρθρο σχετικό με την αναρριχητική προσπάθεια της Ε.Ο.Φ., του κ. Λ. Βολτς, με τίτλο Νέοι ορίχοντες. Επίσης στη σ. 9 δημοσιεύεται χρονικό από τη δράση της Αναρριχητικής Ομάδας.

Σημειώνω ότι μάθημά μου με τίτλο «**Αναρρίχηση**» δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Ο Αττικός» στα τεύχη 65-66 Μάιος-Ιούνιος 1954, σ. 10-12, και τ. 67-68 Ιούλ.-Αύγ. 1954, σ. 10-11.

Με την ίδια ένταση η σχολή της Ε.Ο.Φ. συνέχισε τη δράση της και τον επόμενο και μεθεπόμενο χρόνο. Είχε γίνει πλέον η σχολή αυτή ένα αναρριχητικό φυτώριο από το οποίο έπαιρναν τα φώτα πολλοί ορειβάτες από τα διάφορα σωματεία της Αθήνας. Την ίδια περίοδο, στο «Ελληνικό Ύπαιθρο»,

τ. 62/175, Απρ.-Ιούν. 1954, σ. 10, δημοσιεύονται τα εξής σχετικά :

«Με τη βελτίωση του καιρού η Σχολή αναρριχήσεως της Ε.Ο.Φ. επανέλαβε και πάλι τα μαθήματά της. Για την εφετεινή περίοδο, ο αρχηγός της αναρριχητικής μας ομάδος, ο αγαπημένος μας Γιώργος Μιχαηλίδης, διάλεξε σαν το πιο κατάλληλο μέρος για τα μαθήματα αυτά, τους βράχους πάνω απ' το δάσος της Ηλιουπόλεως, οι οποίοι προσφέρονται για κάθε βαθμό δυσκολίας μιας αναρριχήσεως.

Μέχρι σήμερα πραγματοποιήθηκαν δύο τέτοια μαθήματα, με συμμετοχή πολλών ΕΟΦιτών, το ένα στις 28 Φεβρουαρίου και το άλλο στις 14 Μαρτίου ε.ε. Κατά το πρώτο, εκτός της θεωρητικής διδασκαλίας του Γιώργου Μιχαηλίδη έγινε και αναρριχητική επίδειξις σε βράχο ύψους περίπου 65 μέτρων, 4ου - 5ου βαθμού, από τους Γιώργο Μιχαηλίδη, Λέοντα Βόλτς, Χριστόφορο Πανταζάρα και Μαρίκα Καλλιβρετάκη, καθώς και μικρότερες αναρριχήσεις με ραπέλ απ' τους ίδιους και τα νέα μέλη της ομάδος μας Θεόδωρο Μπογδάνο και Μίμη Λύγκα.

Κατά το δεύτερο, ξανάγινε ο βράχος των 65 μέτρων απ' τους Γιώργο Μιχαηλίδη και Χριστόφορο Πανταζάρα για το βγάλσιμο των καρφιών της προηγούμενης, και αναρριχήσις σε βράχο 50 περίπου μέτρων, 2ου - 3ου βαθμού με συμμετοχή των ιδίων και των νέων μελών της Ομάδος μας Μίμη Λύγκα, Κορνηλιού Λασκή και Αλίκης Καρδαμίτση.

Τα μαθήματα θα συνεχιστούν από δω και πέρα σύμφωνα με πρόγραμμα που έχει καταστρώσει η ομάδα μας, γι' αυτό και παρακαλούμε όλα τα μέλη μας που επιθυμούν να λάβουν μέρος σ' αυτά, να το δηλώσουν στον Γεν. Γραμματέα του Συλλόγου μας κ. Χρ. Πανταζάρα».

Λίγο νωρίτερα, στην εφημερίδα «Έθνος» της 27/2/54, δημοσιεύθηκαν τα εξής : «**Σχολή Αναρριχήσεως**. Αξιοσημείωτη είναι και η προσπάθεια της Ε.Ο.Φ. να καταρτίσει ειδική ομάδα αναρριχήσεως εξοπλισμένη με όλα τα σύγχρονα θεωρητικά και τεχνικά μέσα. Η σχετική σχολή της, που συνεστήθη την περασμένη άνοιξη υπό τον γνωστό ορειβάτη κ. Γιώργο Μιχαηλίδη, επλούτησε σημαντικά τις γνώσεις των ορειβατών του σωματείου. Εν τω μεταξύ, παρελήφθησαν ιταλικά όργανα αναρριχήσεως τελειοτάτου τύπου, που θα βοηθήσουν, όπως είναι επόμενο, θετικά τις ορειβατικές προσπάθειες των μελών της Ε.Ο.Φ.».

Επίσης μερικά χρόνια αργότερα, στο «Ελληνικό Ύπαιθρο», Ιαν.-Φεβρ. 1958, δημοσιεύεται σε πέντε σελίδες (σ. 20-24), μάθημά μου με τίτλο :

«**Τα όργανα της αναρριχήσεως βράχου**». Το ίδιο αυτό μάθημα αναδημοσιεύθηκε από την εφημερίδα «Αθλητική Ηχώ» στα φύλλα της 5, 6, 7 και 8 Φεβρουαρίου 1958.

Για την ίδια αυτή σχολή, πολλά χρόνια αργότερα δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Ελληνικό Ύπαιθρο», Ιαν.-Μαρτ. 1971, σ. 19 και 25 το ακόλουθο άρθρο :

«**Η συμβολή της Ε.Ο.Φ. στην εξαπλωσι της ελληνικής αναρριχήσεως δεκαοκτώ χρόνια από την ίδρυσι της πρώτης αναρριχητικής σχολής.**

Εφέτος συμπληρώνονται δεκαοκτώ χρόνια από την ίδρυσι της πρώτης Αναρριχητικής Σχολής της Ε.Ο.Φ. Είναι μια λαμπρά επέτειος με μεγάλη σημασία, που τονίζει την ζωντάνια και τον δυναμισμό του σωματείου μας αλλά παράλληλα υποδηλώνει και την μεγάλη συμβολή της Ε.Ο.Φ. στη σημερινή εξάπλωσι της ελλη-

νικής αναρριχήσεως. Και είναι αξιοσημείωτο ότι η Ένωσίς μας, τόσο νωρίς συνέλαβε το πραγματικό νόημα και την τεράστια σημασία της αναρριχήσεως στην ορειβασία. Έτσι στην Ε.Ο.Φ. έλαχε ο κλήρος να είναι το πρώτο σωματείο στην Ελλάδα που άρχισε να καλλιεργεί και να διαδίδη την αναρρίχηση σ' όσο μπορούσε περισσότερους ορειβάτες, μετά από το Τμήμα Αθηνών του Ε.Ο.Σ.

Πολύ αργότερα το παράδειγμα της Ε.Ο.Φ. ηκολούθησαν και άλλα ελληνικά σωματεία και οργανισμοί. Σήμερα που βλέπουμε τις προόδους και την γενική άνοδο της Ελληνικής αναρριχήσεως, νομίζουμε πως μπορούμε να υπερηφανευόμαστε για τους πλούσιους καρπούς που απέδωσε ο σπόρος μας».

Το πρωί της 4ης Ιανουαρίου 1953, τριάντα πέντε περίπου ορειβάτες της Ε.Ο.Φ. συγκεντρωθήκαμε στο συγκρότημα των βράχων που βρίσκονται επάνω και νότια από το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννου του Καρρέα στον Υμηττό για το πρώτο αναρριχητικό μας μάθημα. Ένας καινούργιος τομέας ανοιγόταν εμπρός μας, που η χρησιμότης του φάνηκε πολύ σύντομα. Δάσκαλός μας ήταν ένας πρωτοπόρος της αναρριχήσεως στην Ελλάδα, με πλούσια αναρριχητική δράση εδώ και στο εξωτερικό: ο Γιώργος Μιχαηλίδης. Οι επιτυχείς αναρριχήσεις του στο Matterhorn, στο Zinal Rothorn, στο Monte Rosa, στο Jumaux, το Mont Blanc κλπ., μας ενέπνευαν την εμπιστοσύνη και τη σιγουριά.

Ριχθήκαμε με όρεξη και ενθουσιασμό στην εκμάθηση της τεχνικής του βράχου. Ύστερα από μια σύντομη θεωρητική κατατόπιση αρχίσαμε το πρακτικό επί του βράχου μάθημα.

Ολόκληρη την ημέρα σκαρφαλώναμε στα όρθια βράχια, ο ένας κατόπιν του άλλου, δεμένοι με το σχοινί ασφαλείας, υπό την άγρυπνη επίβλεψη και τις υποδείξεις του δασκάλου μας. Το σκαρφάλωμά μας επανελήφθη αρκετές φορές, τόση δε ήταν η δίψα και ο ενθουσιασμός μας που συνεχίσαμε μέχρι αργά το σούρουπο, για να σταματήσουμε όταν πια είχε φθάσει το σκοτάδι.

Αυτό ήταν. Η καλή αρχή είχε πια γίνει. Ύστερα από το πρώτο μας αυτό βάπτισμα του βράχου, το μάθημα επανελήφθη την αμέσως επόμενη Κυριακή καθώς και την μεθεπομένη. Η σχολή συνέχισε τις εργασίες της ολόκληρο τον χειμώνα, εφ' όσον ο καιρός το επέτρεπε. Εν τω μεταξύ προσήρχοντο διαρκώς και καινούργιοι μαθητές.

Το καλοκαίρι τα μαθήματα συστηματοποιήθηκαν περισσότερο. Ήδη, είχε πια δημιουργηθεί ένας πυρήνας καλών αναρριχητών που ήταν σε θέση να πραγματοποιήσουν αναρριχήσεις στα βουνά. Εκτός όμως από αυτούς, όλοι σχεδόν οι ορειβάται της Ε.Ο.Φ. είχαν αποκτήσει πλέον τις απαραίτητες στοιχειώδεις αναρριχητικές γνώσεις.

Εν τω μεταξύ όμως, η απήχηση της μεγάλης επιτυχίας της Σχολής είχε σαν αποτέλεσμα, να ενδιαφερθούν για την αναρρίχηση και ορειβάτες άλλων σωματείων οι οποίοι πρόθυμα έγιναν δεκτοί στη σχολή της Ε.Ο.Φ., από την οποία και ξεκίνησαν για την μετέπειτα αναρριχητική των καριέρα.

Αργότερα η Σχολή της Ε.Ο.Φ. μετεφέρθη στον «Τρύπιο βράχο» του Υμηττού, επάνω από το τέρμα Ηλιουπόλεως, όπου ελειτούργησε τα επόμενα χρόνια, όπως επίσης και στο Άρμα και το Φλαμπούρι της Πάρνηθος. Στα δύο τελευταία εχαράχθησαν από τους ΕΟΦίτες για λόγους προπονήσεως, ενδιαφέρουσες διαδρομές μεγάλης δυσκολίας, οι οποίες επί των ημερών μας ακολουθούνται από τους σημερινούς αναρριχητές. Αλλά το επιστέγασμα των επιτυχιών της Αναρριχητικής μας Σχολής ήταν οι τρεις πρώτες αναρριχήσεις που πραγματο-

ποιήθησαν τα μετέπειτα χρόνια σε ελληνικές κορυφές. Οι διαδρομές αυτές είναι οι εξής :

1. 9/6/57. Α. ορθοπλαγιά Νεραϊδόρραχης Χελμού υψόμ. 2341. Υψομετρική διαφορά 700 μέτρα. Ώρες 9. Βαθμός Δύσκολη. Σχοινοσυντροφιά: Γ. Μιχαηλίδης - Δ. Ψυρρόπουλος.

2. 26/7/59 ΒΑ ορθοπλαγιά Ραϊδόλακκας Παρνασσού, υψόμ. 2328. Υψομετρική διαφορά 300 μέτρα. Ώρες 6.30. Βαθμός Δύσκολη. Σχοινοσυντροφιά: Γ. Μιχαηλίδης - Πολ. Ευσταθίου.

3. 28/7/59 ΝΑ ορθοπλαγιά της κορυφής Τρύπα Παρνασσού, υψόμ. 2334. Υψομετρική διαφορά 350 μέτρα. Ώρες 6.30. Βαθμός Δύσκολη. Σχοινοσυντροφιά: Γ. Μιχαηλίδης - Πολ. Ευσταθίου».

Αλλά ας επανέλθουμε στον Ορειβατικό Αθηνών. Δυστυχώς είμαι υποχρεωμένος να πω εδώ πως όλη αυτή η αναρριχητική δραστηριότητα έξω από τον Ε.Ο.Σ. δεν άρεσε ούτε στο Τμήμα Αθηνών ούτε ακόμα περισσότερο, στο Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ., που προσπάθησαν με κάθε μέσον να σταματήσουν την προσφορά μου αυτή. Δεν είναι του παρόντος να κρίνω αν είχαν δίκιο ή όχι. Εδώ απλά παραθέτω τα γεγονότα.

Εκείνη την εποχή είχε αρχίσει από τις στήλες του «Βουνού» με το ψευδώνυμο «Γεροντόβραχος» (Σημ. Ν. Περράκης) μια έντονη πολεμική ενάντια στα σωματεία της Ο.Ε.Σ.Ε. και τα στελέχη τους που κράτησε τρία χρόνια. Τα σωματεία, όπως ήταν φυσικό δεν έμειναν απαθή σ' εκείνες τις επιθέσεις και απάντησαν στο «Βουνό» με την ίδια γλώσσα, με αποτέλεσμα, η οξύτητα που είχε δημιουργηθεί μεταξύ των δύο οργανώσεων, να συνεχίζεται.

Μέσα σ' αυτούς που αντιμετώπισαν τα πυρά του «Βουνού» ήτανε και μέλη του Ορειβατικού Αθηνών που διατηρούσαν αγαθές σχέσεις με τα σωματεία της Ο.Ε.Σ.Ε., όπως ο Γιάννης Πετρόχειλος, ο Σωκράτης Λέκκας, ο Φοίβος Δέλφης κ.ά. Φυσικά δεν εξαιρέθηκα και εγώ. Να τί μου έγραψε το «Βουνό», τ. 175 Νοέμ.-Δεκ. 1953, σ. 171 :

«Στο Ελληνικό Ύψαιθρο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου 1953, ο Γιώργος Μιχαηλίδης γράφει για την τεχνική της αναρριχήσεως. Φαίνεται ότι πρόκειται για μετάφρασι από ξένο κείμενο. Αλλά τότε τί γυρεύει η υπογραφή ανθρώπου που, όσο γνωρίζω, δεν κατέχει καμιά ξένη γλώσσα».

Το παραπάνω δημοσίευμα είχε σαν συνέπεια, μεταξύ άλλων, να αναγκαστεί το Τμήμα Αθηνών, στο Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου ήμουνα μέλος, να επιστρέψει στο Κεντρικό Συμβούλιο ως απαράδεκτα όλα τα τεύχη του «Βουνού» που του είχαν δοθεί για ταχυδρόμηση στα μέλη του.

Δυστυχώς δεν θα μπορέσω να αποφύγω την παρουσίαση εδώ δύο σχετικών δημοσιευμάτων της εποχής εκείνης που δείχνουν καθαρά την εικόνα της έντασης των σχέσεων μεταξύ των Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ. και των σωματείων της Ο.Ε.Σ.Ε. Παραθέτω μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα του πρώτου κειμένου από το περιοδικό «Ελληνικό Ύψαιθρο» τ. 61/174, Ιαν.-Μάρτ. 1954.

«Και στο τελευταίο τεύχος του «Βουνού» με ένα ψευδώνυμο για υπογραφή, ο γνωστός πια ανωνυμογράφος συνεχίζει τα ειρωνικά του σχόλια για το έργο των φυσιολατρικών και ορειβατικών Σωματείων. Απρόσκλητος και άσημος, ο κύριος αυτός εξακολουθεί να παρέχει με τουπέ μανδαρινού τις σοφές συμβουλές

προς τις χιλιάδες των απλών ορειβατών, που διέπραξαν το έγκλημα να βεβηλώσουν με τα πόδια τους τις κορυφές των βουνών. Ο συντάκτης των πολυσέλιδων αυτών κριτικών έχει μια ιστορία... Και επειδή κατάλαβε πώς οι ορειβάσιες ήταν κουραστικές στράφηκε προς μια άλλη κατεύθυνση : θέλησε ν' αναρριχηθή σ' ένα αξίωμα του Ε.Ο.Σ. Σ' αυτό στάθηκε πολύ ικανός. Εδώ και είκοσι χρόνια κατόρθωσε να καθίσει σε μια καρέκλα του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ. Σ' αυτή την καρέκλα που τρίζει σήμερα απ' το αδιάκοπο καθιόδι τόσων χρόνων εξακολουθεί να μένει ακόμη...

Αλλά ας δούμε τι έγραψε. Στην αρχή τον πείραξαν οι γιορτές των Πυρών. Το θεώρησε μεγάλη απρέπεια που ανέβηκαν μια καλοκαιρινή βραδυά του 1952 δύο χιλιάδες νέοι και άνθρωποι του λαού σ' όλες τις ελληνικές κορυφές. Αντί να δοκιμάσει χαρά βυθίστηκε σε μια άφατη λύπη. Οι άνθρωποι που ανέβηκαν σ' αυτές τις κορυφές, ανάβοντας τις πατροπαράδοτες μεγάλες φωτιές, δεν φορούσαν ούτε τα τυρολέζικα καπέλλα, ούτε υπήρξαν θαμώνες κοσμικών σαλονιών, αλλ' ούτε μιλούσαν γαλλικά. Κι αυτό ακριβώς τον σύγχισε πολύ. Και άρχισε την επίθεσι. Τα έβαλε με τους ηγέτες των εκδρομικών Σωματείων... επεχείρησε να ειρωνευθεί το Γιώργο Σταμπολή...

Ύστερα παρέλαβε ένα άλλο εκλεκτό μέλος του Ορειβατικού που δεν του πολυάρεσε, το Φοίβο Δέλφη. Και ο Δέλφης αηδιασμένος, παραιτήθηκε από μέλος του Τμήματος Αθηνών.

Κατόπιν ήρθε η σειρά και άλλων Σωματείων και άλλων προσώπων. Ο «Αττικός», ο «Παν», ο «Φυσιολάτρης», η «Ε.Ο.Φ.», ο «Ε.Ο.Ο.Π.», η «Χαραυγή», για να αναφέρουμε μερικά πρόχειρα παραδείγματα, έγιναν αντικείμενο ειρωνικών σχολίων από τον βαθυστόχαστο αυτό κριτικό. Αλλά τα πάρθια βέλη εστρέφοντο κατά προσώπων κυρίως. Έτσι τόλμησε να μιλήσει και για τον κορυφαίο της Ελληνικής Σπηλαιολογίας κ. Ιω. Πετρόχειλο, έναν εξαίρετο και αγνό ορειβάτη, που οι επιστημονικές του ανακοινώσεις ακούγονται με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον στα διεθνή Σπηλαιολογικά Συνέδρια.

Και τώρα τελευταία τα έβαλε με δύο άλλους συναδέλφους. Ο ένας είναι ο Λέων Βόλτς που τόλμησε με μερικά ευσυνείδητα άρθρα να αναπτύξει ορισμένα θέματα απ' τη διεθνή ορειβατική κίνηση.

Ο δεύτερος πάλι είναι ένας σεμνός ορειβάτης, ο Γιώργος Μιχαηλίδης. Σ' ένα σημειώμά του γεμάτο οργή και περιφρόνηση των καθώς πρέπει σνομπ κυρίων, απαγορεύει σχεδόν στον συμπαθέστατο συνάδελφό μας να ασχολείται με το γράψιμο εκλαϊκευτικών θεμάτων για την αναρρίχηση, αφού δεν ξέρει ξένες γλώσσες...

Ευτυχώς το Τμήμα Αθηνών του Ορειβατικού Συνδέσμου έδωσε μια εύστοχη απάντηση επιστρέφοντας στο Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ. όλα τα τεύχη του «Βουνού» με τα ανοίκεια δημοσιεύματα, που του είχαν δοθεί για ταχυδρόμησι. Γιατί δεν είναι ποτέ δυνατόν ένας οργανισμός σαν τον Ορειβατικό με τόσο γόνιμο παρελθόν, να διαβρωθεί απ' το αρτηριοσκληρωτικό πνεύμα μερικών γηρασμένων, στοιχείων που νομίζουν ότι το βουνό και το ύπαιθρο αποτελεί προνόμιο ωρισμένων προνομιούχων κυριών και δεσποινίδων της σνομππαρίας».

Ύστερα από μερικούς μήνες, σε ένα σημείωμα - κριτική ενάντια στο περιοδικό της Ο.Ε.Σ.Ε. «Εκδρομικά Χρονικά» που δημοσιεύθηκε στο «Βουνό», τ. 181 Νοέμ.-Δεκ. 1954, σ. 176, διαβάσαμε μεταξύ άλλων και τα παρακάτω :

«Τώρα, έχοντας μπροστά μου όλα τα τεύχη του 1954, βλέπω, ότι δεν έχω τίποτα να προσφέρω στον αναγνώστη μου γιατί τα περιεχόμενα αυτά είναι όλα ύποπτα και άλλο σκοπό δεν έχουν παρά να προπαγανδίσουν και να ενισχύσουν την πολιτική μιας οργανώσεως που σε τίποτα δεν διαφέρει από ένα συνδικάτο αν την κρίνει κανείς από τις μεθόδους που χρησιμοποιεί. Σε ένα επίπεδο όπου βασιλεύει η προχειρότητα και η νοθεία, νομίζω ότι δεν ωφελεί καθόλου να κατηγορήσει κανείς.....».

Τελειώνω το δυσάρεστο αυτό θέμα και επανέρχομαι για λίγο και πάλι στο 1953 για την παρουσίαση του παρακάτω δημοσιεύματος του Ιακ. Σαντοριναίου που είδε το φως στο περιοδικό «Ήλιος», τεύχος 446, Απρίλιος 1953, σελ. 125 :

«Ορειβασία, τα κίνητρα και οι δύο χαρακτηριστικά μορφά της.

....Η αναρρίχηση κατά γενικήν αναγνώριση παρουσιάζεται ως το κορύφωμα, η τελείωσις της ορειβασίας. Ενεφανίσθη αυτή κατά τας τελευταίας τέσσαρες δεκαετίας, και υπό μορφήν ολιγώτερον συντηρητικήν η οποία την απομάκρυνε από την ορθόδοξον ορειβασίαν και την μετέβαλεν από ελεύθερον άθλημα εις άθλημα στίβου. Καθωρίσθησαν βαθμοί δυσκολίας των αναβάσεων, οι οποίοι ούτω συγκρίνονται και ταξινομούνται. Γίνεται κατάχρησις τεχνικών μέσων δια να επιτευχθή η ανάβασις και κάποτε οι διάσημοι αναρριχηταί παρασημοφορούνται. Φυσικά η υγιής κοινή γνώμη των ορειβατών διαμαρτύρεται και αποκρούει μίαν ταύτην εξέλιξιν».

Συνεχίζω με την αναρριχητική δράση του Ορειβατικού Αθηνών.

Από το 1954, παράλληλα με τη συνέχιση με την ίδια ένταση των προπονήσεων στα διάφορα συγκροτήματα καθώς και των «διαδρομών σχολής» στο Άρμα και στο Φλαμπούρι, άρχισε από τον Ορειβατικό και μια βαθμιαία αλλά σταθερή άνοδος στις αναρριχήσεις των βουνών μας.

Οι αναρριχήσεις που έγιναν το 1954 είναι οι εξής:

1. 1/5/54 ΓΚΙΩΝΑ. Β-ΒΑ ορθοπλαγιά Πυραμίδας. Πρώτη διαδρομή. Γ. Μιχαηλίδης - Δ. Λιάγκος («Το Βουνό», τ. 179, Ιούλ.-Αύγ. 1954, σ. 111).
2. 13-14/6/54 ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. ΝΑ ορθοπλαγιά Κούκου. Πρώτη διαδρομή. α) Γ. Μιχαηλίδης - Ά. Πετρόχειλου και β) Δ. Λιάγκος - Γ. Τσαμακίδης. («Το Βουνό», τ. 179, Ιούλ.-Αύγ. 1954, σελ. 111).
3. 2/8/54 ΟΛΥΜΠΟΣ. Δυτική χαράδρωση Στριβάδας. Επανάληψη. Γ. Μιχαηλίδης - Γ. Τσαμακίδης - Δ. Λιάγκος - Π. Ιδοσιδής. («Ο Αττικός», τ. 71-72, Νοέμ.-Δεκ. 1954, σ. 3).
4. 3-4/8/54 ΟΛΥΜΠΟΣ. Β-ΒΔ ορθοπλαγιά Μύτικα. Νέα διαδρομή. Γ. Μιχαηλίδης - Γ. Τσαμακίδης - Δ. Λιάγκος - Π. Ιδοσιδής. («Το Βουνό», τ. 180, Σεπτ.-Οκτ. 1954, σ. 137-138).

Η αναρρίχηση αυτή παρουσίασε εξαιρετικό ενδιαφέρον πανελλήνια και περιγράφηκε, εκτός από το «Βουνό», και σε πολλά άλλα έντυπα, περιοδικά και εφημερίδες, μερικά από τα οποία είναι :

Περιοδικά

- «Εκδρομικά Χρονικά», τ. 9 Σεπτ. 1954
- «Ο Αττικός», τ. 69-70, Σεπτ.-Οκτ. 1954
- «Φ.Ο.Σ.», τ. 12, Φθινόπωρο 1954 & τ. 18-20 Καλοκαίρι 1956
- «Ο Φυσιολάτρης», Οκτώβριος 1954

«Ο Παν», Νοέμ.-Δεκ. 1954

«Ο Αττικός», τ. 71-72, Νοέμ.-Δεκ. 1954 & τ. 45 Μάρτ.-Μάιος 1973 σ. 17 & τ. 51, Αύγ.-Οκτ. 1974 σ. 1 και σ. 5 - 6

«Φ.Ο.Κ.», τ. 19, Οκτ.-Δεκ. 1959

«Φυσιολατρικοί Ορίζοντες», τ. 114-116 Μάιος - Ιούλιος 1959 σ. 27

«Osterreichische Alpenzeitung» τ. 1304, Μάρτ.-Απρ. 1959

Εφημερίδες

«Έθνος», 28/8/54

«Αθλητική Ηχώ» 17/9/54 & 7/12/54 & 8/12/54, καθώς επίσης και σε μερικές εφημερίδες των επαρχιών.

Ακόμα, ασχολήθηκαν εκτενώς με την αναρρίχηση αυτή το Ιταλικό και το Γαλλικό ραδιόφωνο της εποχής εκείνης.

5. 3/10/54 ΑΡΤΕΜΙΣΙΟ. Ανατ. ορθοπλαγιά Μαλεβού. Πρώτη διαδρομή.

α) Γ. Μιχαηλίδης - Κ. Γκέκα και β) Γ. Τσαμακίδης - Δ. Λιάγκος.

(«Το Βουνό», τ. 181, Νοέμ.-Δεκ. 1954, σ. 170-171).

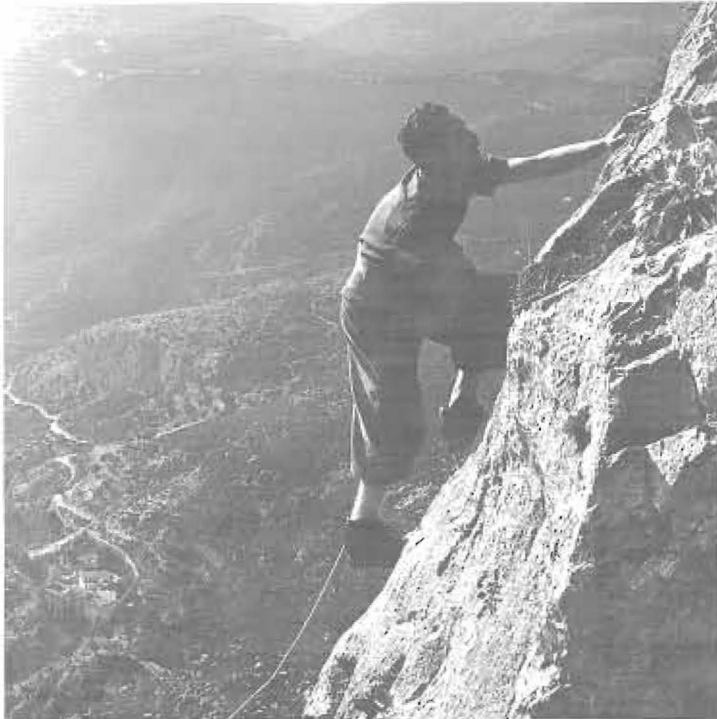
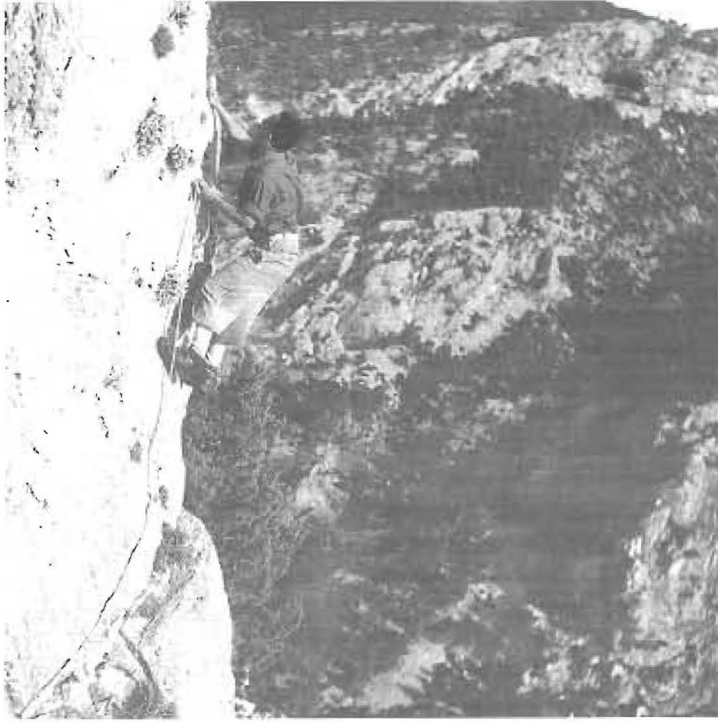
Το 1954 στα ενεργά μέλη της Ομάδος προστέθηκαν και οι Γιώργος Ξανθόπουλος, Κώστας Πινάτσης, Χρήστος Σταματίου και Μιχάλης Χριστοδούλου. Αντίθετα δε εγκατέλειψαν την Ελλάδα για να εγκατασταθούν πλέον στο εξωτερικό, οι Κατερίνα Γκέκα και Ιάσων Χατζηδίνας.

Τον ίδιο χρόνο, 1954, ένας παλιός Έλληνας αναρριχητής του εξωτερικού, ο Γιάννης Λιανάς ειδικός αναρριχητής της Ε.Μ.Υ. που ήταν και αξιωματικός των Ορεινών Καταδρομών στον Ελληνικό Στρατό, άρχισε τη δημοσίευση μιας ενδιαφέρουσας σειράς άρθρων για την τεχνική της αναρρίχησης, στο τριμηνιαίο περιοδικό «Φυσιολατρική Σκέψη» του Φ.Ο. Πειραιώς. Η εργασία του ολοκληρώθηκε σε οκτώ συνεχή τεύχη του περιοδικού (Ιούλ.-Σεπτ. 1954 έως Απρ.-Ιούν. 1956, σελίδες 22).

Αργότερα τα μαθήματα αυτά τα δημοσίευσε και στη μηνιαία επιθεώρηση «Ορειβάτης» που εξέδιδε ο ίδιος από τον Ιανουάριο του 1957, έως το Σεπτέμβριο του 1958. Εξ' άλλου στο περιοδικό «Ο Αττικός» στα τεύχη Μάιος-Ιούνιος 1954, τ. 65-66 και Ιούλ.-Αύγ. 1954, τ. 67-68 δημοσιεύεται μάθημα του υποφαινόμενου με τίτλο: Η αναρρίχηση.

Σχόλια Ν. Νέζη

Εκτός από τις παραπάνω αναφερόμενες αναρριχητικές διαδρομές έγιναν άλλες 14 στην Πάρνηθα (9 το 1953 και 5 το 1954). Οι διαδρομές αυτές αναφέρονται συγκεντρωτικά στο βιβλίο «Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας Αναρρίχησης 1930-2000», έκδ. Ε.Ο.Ο.Α., σ. 143-145

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1955 - 1956

Το 1955 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω αναρριχήσεις :

1. 9/6/55 ΤΥΜΦΗ. Γκαμήλα ΙΙ, δυτική ορθοπλαγιά.
Πρώτη διαδρομή, 300μ., ΙV. Γ. Μιχαηλίδης - Μ. Χριστοδούλου
(«Εθνικός Αγών» Ιωαννίνων 11/6/55).
2. 17/6/55 ΤΥΜΦΗ. Τσούκα Ρόσσα, ΒΑ ορθοπλαγιά.
Πρώτη διαδρομή, 500μ., V. Γ. Μιχαηλίδης - Μ. Χριστοδούλου.
(«Το Βουνό», τ. 185, Ιούλ.-Αύγ. 1955, σ. 100-101).
3. 14/7/55 ΟΛΥΜΠΟΣ. Στεφάνι, Α-ΒΑ ορθοπλαγιά.
Νέα διαδρομή, 170μ., ΙV. Γ. Μιχαηλίδης - Κ. Πινάτσης.
(«Το Βουνό», τ. 186, Σεπτ.-Οκτ. 1955, σ. 126-128).
4. 4-5/8/55 ΟΛΥΜΠΟΣ. Στεφάνι, Δυτική ορθοπλαγιά.
Νέα διαδρομή, 230μ. VI. B. Huhn - H. Wiedman - W. Huhn
(«Το Βουνό», τ. 188, Ιαν.-Φεβ. 1956, σ. 9-11).
5. 14/8/55 ΓΚΙΩΝΑ. Τσουκνίδα, ΒΑ ορθοπλαγιά.
Πρώτη διαδρομή, 300μ., ΙV. Γ. Μιχαηλίδης - Γ. Ξανθόπουλος
(«Το Βουνό», τ. 186, Σεπτ.-Οκτ. 1955, σ. 132-133).
6. 23/10/55 ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. Φαιδριάδες Πέτρες.
Πρώτη διαδρομή, 400μ., ΙV+. Γ. Τσαμακίδης - Δ. Λιάγκος - Ά. Πετροχειλίου.
(«Το Βουνό», τ. 188, Ιαν.-Φεβρ. 1956, σ. 14-15).

Εκτός όμως από τις αναρριχήσεις αυτές που είχαν για στόχο κορυφές βουνών, σημειώνω και μια έβδομη που ήταν εξερευνητικού χαρακτήρα κα έγινε σε μια ορθοπλαγιά πάνω από το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου έξω από τη Στεμνίτσα Αρκαδίας. Πραγματοποιήθηκε στις 29/10/55 από τους Γ. Μιχαηλίδη - Γ. Μαρτζούκο και ήταν ΙΙΙ βαθμού δυσκολίας. Η περιγραφή της δημοσιεύθηκε στο «Βουνό», τ. 187 Νοέμ.-Δεκ. 1955, σ. 168-169.

Σχόλια Ν. Νέζη

Εκτός από τις παραπάνω αναφερόμενες αναρριχητικές διαδρομές έγιναν και οι εξής :

- 29/5/55 ΠΑΡΝΗΘΑ. Νότιο Φλαμπούρι. Νέα διαδρομή «Οι 3 σεμινέ», ΙV.
Γ. Μαρτζούκος - Γ. Μιχαηλίδης - Γ. Ξανθόπουλος.
(«Το Βουνό», τ. 185, Ιούλ.-Αύγ. 1955, σ. 114).
- 18/12/55 ΠΑΡΝΗΘΑ. Κεντρικό Άρμα, ανατολική ορθοπλαγιά.
Νέα διαδρομή, 110μ., ΙV+, Α1. Γ. Μιχαηλίδης - Χ. Σταματίου.
(«Το Βουνό», τ. 188, Ιαν.-Φεβρ. 1956, σ. 14).

Εκπαιδευτές της Αναρριχητικής Ομάδας το 1955 ήταν οι Στέλιος Βασιλόπουλος, Γιώργος Μαρτζούκος και Γιώργος Μιχαηλίδης. Οι Στ. Βασιλόπουλος και Γ. Μιχαηλίδης συνέχισαν και τα επόμενα χρόνια, ενώ ο Γ. Μαρτζούκος λίγους μήνες αργότερα εγκατέλειψε την Ελλάδα για να εγκατασταθεί επί δεκατέσσερα ολόκληρα χρόνια στο εξωτερικό, πρώτα στον Καναδά και αργότερα στη Νιγηρία. Ξαναγύρισε στην Ελλάδα το 1970.

Όμως, από τον περασμένο ήδη χρόνο είχαν αρχίσει να παρουσιάζονται στον Ορειβατικό διαφωνίες και αντιθέσεις μεταξύ των αναρριχητών από τη μια μεριά και των Διοικητικών Συμβουλίων του Τμήματος Αθηνών, ιδίως όμως του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ. από την άλλη, οι οποίες το 1956 κατέληξαν σε ρήξη που οδήγησε στην αποχώρηση πολλών απ' αυτούς και στην ίδρυση νέου σωματείου : του Συνδέσμου Ελλήνων Ορειβατών.

Τα γεγονότα αυτά θα τα αναφέρω με τη σειρά τους στις επόμενες σελίδες. Εδώ μόνο θα σημειώσω πως το Φεβρουάριο του 1954 στη Γεν. Συνέλευση της Ομάδας Αναρριχητών καταβλήθηκε προσπάθεια, με αντικανονικές διαδικασίες, από τους ανθρώπους του Κ.Σ., που απέβλεπε στη διαγραφή μου από την ομάδα με το αιτιολογικό ότι διδάσκω την αναρρίχηση και στα έξω από τον Ε.Ο.Σ. σωματεία. Η προσπάθειά τους αυτή, χάρη στην αντίδραση των εν ενεργεία μελών της ομάδας, δεν πέτυχε.

Ένα χρόνο αργότερα, τον Ιανουάριο του 1955, στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη Διοικούσας Επιτροπής της Ομάδας Αναρριχητών εκλέχτηκαν οι : Γ. Μιχαηλίδης, Γ. Τσαμακίδης, Δ. Λιάγκος και Α. Κοκώνης. Η επιτροπή αυτή όμως δεν ήταν της αρεσκείας των Διοικητικών Συμβουλίων του Τμήματος Αθηνών και, ιδιαίτερα, του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ.

Στις 27 Μαΐου 1956 εγκαινιάζεται για τον Ορειβατικό Αθηνών μια καινούργια σχολή στους βράχους της δεξιάς πλευράς του Κακορέματος Υμηττού. Η σχολή αυτή προσφέρεται κυρίως για τεχνητή αναρρίχηση. Στη γιορτή των εγκαινίων παραβρέθηκαν και αντιπρόσωποι του τύπου οι οποίοι δημοσίευσαν αργότερα περιγραφές στις εφημερίδες, με ευμενή σχόλια για τη σχολή («Το Βουνό», τ. 191, Ιούλ.-Αύγ. 1956, σ. 126-127).

Το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου (1956) το Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ. μετά από σχετική πρόσκληση από μέρους του Ιταλικού Ορειβατικού Συνδέσμου, στέλνει ύστερα από επιλογή τον Στ. Βασιλόπουλο και τον γράφοντα για να παρακολουθήσουν τη σειρά των μαθημάτων της Εθνικής Σχολής Αλпинισμού Ιταλίας, που λειτούργησε κατά το διάστημα 9-19/9/56 στους Δολομίτες της Μπρέντα. Μετά την επιστροφή μας ο Στ. Βασιλόπουλος δημοσίευσε στο «Βουνό», τ. 192, Σεπτ.-Οκτ. 1956, σ. 134-140, μακροσκελές άρθρο με τίτλο «**Εκπαιδευτικές αναρριχήσεις στους Δολομίτες**» με όλες τις λεπτομέρειες λειτουργίας της σχολής.

Επίσης στο «Βουνό», τ. 194, Ιαν.-Φεβρ. 1957, σ. 20-21, διαβάζουμε τα εξής για την παραπάνω σχολή :

«Ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Από το τεύχος Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 1956 (αριθμ. 11-12) του περιοδικού «*Rivista Mensile*» του *Club Alpino Italiano*, όπου καταχωρείται πολυσέλιδο σχετικό χρονικό, αναδημοσιεύουμε σε μετάφραση το κατωτέρω απόσπασμα, γιατί περιλαμβάνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες, πέραν από εκείνες που έδωσε με αντικειμενικότητα σε άρθρο του ο Στ. Βασιλόπουλος (βλ. «Το Βουνό», 1956 σ. 134-140), που μαζί με τον Γ. Μιχαηλίδη παρακολούθησαν, ως γνωστό, μαθήματα ορειβασίας στην Ιταλία, τον περασμένο Σεπτέμβριο..... Δεν είναι υπερβολή αν χαρακτηρίσουμε τη σειρά αυτή των εκπαιδευτικών μαθημάτων ως ένα είδος «Πανεπιστημίου Ορειβασίας», δεδομένου ότι εις αυτά γίνεται πραγματική επιστημονική κατάρτισις του ορειβάτη. Εκεί διδάσκουν διάσημες προσωπικότητες της ιατρικής, γεωγραφίας, ιστορίας, βοτανικής